

NO.134 ነሐሴ 2014 ዓ.ም August 2022

በብርቱ

BIRRITU

**INFLATION AND
ECONOMIC GROWTH IN
ETHIOPIA: AN ESTIMATE
OF THE THRESHOLD
LEVEL**

በኢትዮጵያ ውስጥ በሥራ ላይ ያሉ ባንክና መድን ተቋማት

BANK AND INSURANCE INSTITUTION OPERATING IN ETHIOPIA

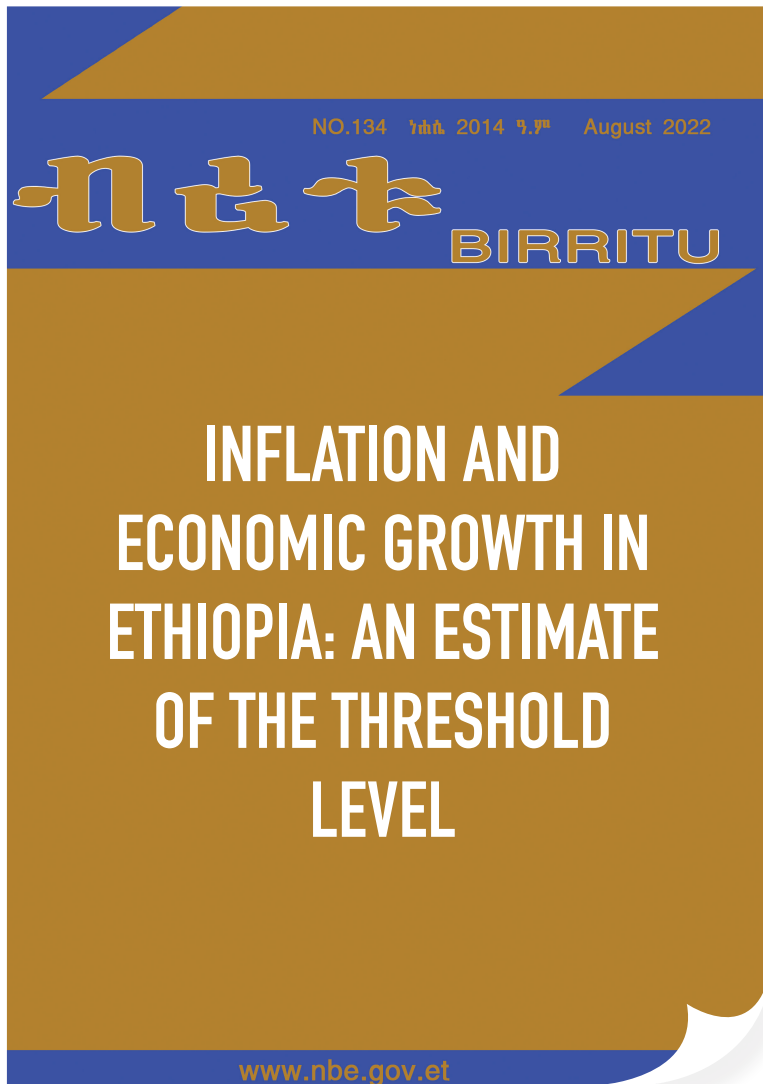
የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ማዕከላዊ ባንክ ስልክ ቁጥር 0111517430 ፋክስ 0115-5-514588
 National Bank of Ethiopia Central Bank Telephone Fax

የባንኮች ስም ዝርዝርና አድራሻ / Banks Name & Address

የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ Commercial Bank Ethiopia	Tel Fax	0115511271 0115514522	አባይ ኢንተርናሽናል ባንክ አ.ማ Abay International Bank S.C	Tel Fax	0115518923 0115528852
የኢትዮጵያ ልማት ባንክ Development Bank of Ethiopia	Tel Fax	0115518171 0115511606	አዲስ ኢንተርናሽናል ባንክ አ.ማ Addis International Bank S.C	Tel Fax	0115549774 -
አዋሽ ኢንተርናሽናል ባንክ Awash international Bank S.C	Tel Fax	01155700065 0116627765	ደቡብ ግሎባል ባንክ Debut Global Bank	Tel Fax	0118501207/8 -
ዳሽን ባንክ አ.ማ Dashen Bank S.C	Tel Fax	0114654127 0114653037	እናት ባንክ Enat Bank	Tel Fax	0115157475 -
አቢሲኒያ ባንክ Bank of Abyssinia S.C	Tel Fax	0115530663 0115510409	ዘምዘም ባንክ Zemzem Bank	Tel Fax	+2515 582 308 -
ወጋገን ባንክ Wegagen bank S.C	Tel Fax	0115523526 0115523526	አሀዱ ባንክ አ.ማ Ahadu Bank S.C	Tel	+2515 583 971 +2515 582 751
ህብረት ባንክ አ.ማ United Bank S.C	Tel Fax	0114655284 0114655243	ስንቄ ባንክ አ.ማ Siinqee Bank S.C	Tel Fax	0115571118 -
ንብ ኢንተርናሽናል ባንክ Nib International S.C	Tel Fax	0115503304 0115504349	ሂጅራ ባንክ አ.ማ Hijra Bank S.C	Tel Fax	+2515 583 971 -
ኦሮሚያ ህብረት ሥራ ባንክ አ.ማ Cooperative Bank of oromia S.C	Tel Fax	0115506025 0115510489	ጎህ ቤቶች ባንክ አ.ማ Goh Betoch Bank S.C	Tel Fax	+251116 687967 -
አንበሳ ኢንተርናሽናል ባንክ አ.ማ Lion international Bank S.C	Tel Fax	0116627111 0116625999	ሸባሌ ባንክ አ.ማ Shabelle Bank S.C	Tel Fax	+251257756976 +251 257880462
ዘመን ባንክ አ.ማ Zemen Bank S.C	Tel Fax	0115540057 -	ፀደይ ባንክ አ.ማ Tsedey Bank S.C	Tel Fax	0111266595 -
ኦሮሚያ ኢንተርናሽናል ባንክ አ.ማ Oromia International Bank S.C	Tel Fax	0115570201 0111561585	ፀሐይ ባንክ አ.ማ Tsehey Bank S.C	Tel Fax	0111207783 -
ብርሃን ኢንተርናሽናል ባንክ አ.ማ Berhan International Bank S.C	Tel Fax	01116630125 -	አማራ ባንክ አ.ማ Amhara Bank S.C	Tel Fax	0118529028 -
ቡና ኢንተርናሽናል ባንክ አ.ማ Bunna International Bank S.C	Tel Fax	011580831 0115158314	ገዳ ባንክ አ.ማ Geda Bank S.C	Tel Fax	- -

የኢንሹራንስ ኩባንያዎች ስም ዝርዝርና አድራሻ /Insurance companies Name & address

የኢትዮጵያ መድን ድርጅት Ethiopian Insurance Corporation	Tel Fax	011-5-51 24 00 011-5-51 74 99	ኢትዮላይፍ ኢንሹራንስ አ.ማ Ethio-Life & General Insurance S.C.	Tel Fax	011-5-54 96 50/52 011-5-54 96 53
ብሔራዊ የኢትዮጵያ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ National Insurance Company of Ethiopia S.C.	Tel Fax	011-4-66 11 29 011-4-65 06 60	ኦሮሚያ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ Oromia Insurance Company S.C.	Tel Fax	011-5-50 31 38 011-5-54 51 31 011-8-95 95 80 011-5-50 31 92
አዋሽ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ Awash Insurance Company S.C.	Tel Fax	011-5-57 02 09 011-5-57 02 05 011-5-57 00 01 011-5-57 02 08	አባይ ኢንሹራንስ አ.ማ Abay Insurance S.C.	Tel Fax	011-5-53 53 00 011-5-53 55 50 011-5-15 76 90
ህብረት ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ United Insurance Company S.C.	Tel Fax	011-4-65 56 56 011-4-65 32 58 011-4-67 19 34	ብርሃን ኢንሹራንስ አ.ማ Berhan Insurance S.C.	Tel Fax	011-4-67 44 31 011-4-67 44 23 011-4-66 87 01
አፍሪካ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ Africa Insurance Company S.C.	Tel Fax	011-6-63 77 16/19 011-6-62 45 79 011-6-63 82 53	ፀሀይ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ Tsehay Insurance S.C.	Tel Fax	011-1-11 97 70 011-1-11 98 27 011-1-11 98 86
ናይል ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ Nile Insurance Company S.C.	Tel Fax	011-4-42 60 00 011-4-42 57 54 011-4-42 60 08	ሉሲ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ Lucy Insurance S.C.	Tel Fax	011-4-67 17 84 011-8-96 59 70 011-4 67 18 96
ኒያላ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ Nyala Insurance S.C.	Tel Fax	011-6-62 66 67/69 011-6-62 67 07 011-6-62 67 06	ቡና ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ Bunna Insurance S.C.	Tel Fax	011-1-57 60 54 011-1-11 96 35 011-1-115207
ግሎባል ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ Global Insurance Company S.C.	Tel Fax	011-1-56 74 00 011-1-56 04 83 011-1-56 62 00	ዘመን ኢንሹራንስ አ.ማ Zemen Insurance S.C.	Tel Fax	251115575850 251116151415 251116150001
ንብ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ Nib Insurance Company S.C.	Tel Fax	011-5-53 51 29/32 011-5-52 81 93 011-5-52 81 94/96	የኢትዮጵያ የጠለፋ መድን አ.ማ Ethiopian Reinsurance S.C.	Tel Fax	251115575757 251115575758
አንበሳ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ Lion Insurance Company S.C.	Tel Fax	011-6-18 70 00 011-6-63 29 40 011-6-63 29 36/47			

Birritu No.134

Birritu is a quarterly magazine published by the National Bank of Ethiopia. It presents in-depth articles, researches and news on Banking, Insurance & Microfinance

Address:

Birritu Editorial Office

Tel

+251 118 58 22 86

+251 115 53 00 40

P.O.Box

5550

www.nbe.gov.et

Addis Ababa , Ethiopia

**Editorial Board
Chairman**

Gebreyesus Guntie

Members

Frezer Ayalew

Temesgen Zeleke

Abate Mitiku

Anteneh Geremew

Elias Salah

Editor - in - Chief

Elias Salah

**Secretarial &
Distribution Service**

Hiwot Teshome

OPINION EXPRESSED IN THE ARTICLE DO NOT NECESSARILY REFLECT THE POLICIES AND STRAGIES OF THE NATIONAL BANK OF ETHIOPIA for resources, please visit the NBE's official website www.nbe.gov.et

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ
National Bank of Ethiopia

Designed & Printed by **master print** ☎ አራት ኪሎ: +251 111 557 788 ገርጂ: +251 116 298 777
✉ 31362 አዲስ አበባ ኢትዮጵያ www.masterprintaddis.com

INFLATION AND ECONOMIC GROWTH IN ETHIOPIA: AN ESTIMATE OF THE THRESHOLD LEVEL

8

**BANKS IN ETHIOPIA CONTINUE TO
GROW DESPITE CHALLENGES**

6

**የፋይናንስ አካቶነትና አንዳንድ
ነጥቦች**

31

**ነገር ምጣኔ ሀብት: የዓለም
ንግድ ደርጅት (WTO)**

25

**የፍቅር አባዜ :
ሰገባንን! :
እግዚርን አወቀለሁ :**

35

OPINION EXPRESSED IN THE ARTICLE DO NOT NECESSAIRLY REFLECT THE POLICIES AND STRAGIES OF THE NATIONAL
BANK OF ETHIOPIA

for resources, please visit the NBE's official website: www.nbe.gov.et

Dear esteemed readers, we are happy to meet you with the 134th issue of Birritu which consist of relevant and timely topics.

On the News column there is news about "Banks in Ethiopia Continue to Grow Despite Challenges"

The topics selected for research article is "Inflation and Economic Growth in Ethiopia: An Estimate of the Threshold Level"

On the Educational and Informative section there is an interview about financial inclusion and an article about World Trade Organization. Finally, on miscellany section there is a poem.

Dear readers, your feedbacks and comments are invaluable for enriching the next of Birritu. Please keep forwarding your comments and suggestions.

Birritu Editorial office

BANKS IN ETHIOPIA CONTINUE TO GROW DESPITE CHALLENGES

Addis Ababa August 09/2022:- The Ethiopian banking sector has registered a remarkable growth despite the fact that it faced various challenges such as COVID-19, internal conflict, and the Ukraine-Russia crisis, Dr. Yinager Dessie said.

In a meeting held with CEOs of banks, on 8th August 2022 at Hilton Hotel, H.E. Dr. Yinager Dessie, Governor of the National Bank of Ethiopia (NBE), said that the banking sector has continued to registering growth in asset, capital, deposit, loan distribution, loan collection and other financial growth indicators.

“In terms of financial soundness,” the Governor added “ as indicated in Capital Adequacy Ratio, Liquidity and Non-Performing Loan (NPLs), the banking sector is healthy sound.

The Governor said “Over the last four years, NBE did embark on various policy issues, which help to address bottleneck and lingering problems in the financial sector” Proclamations, directives, and other legal instruments were issued, and amended. Besides, exchange rate, interest rate

and demonetization were also among the major endeavors.”

With regard to the banking sector, and digital financial system, Ato Frezer Ayalew, Director of Banking Supervision, and Ato Solomon Damtew, Director of Payment Settlement and System, explained that remarkable progress have been registered.

According to Ato Ferezer, the number of banks has increased from 18 to 30, and their branches reached to 8,944, as of June 30, 2022, from 5,564 four years ago.

With the expansion of bank branches, the ratio of branch per population reached to 1: 11, 516 (one bank branch serves 11, 516 people). Besides, the number of deposit accounts has increased from 40.04 billion birr to 83.3 billion birr. Hence, the total deposits, over the last four years, have increased from 899 billion in 2019, to 1.7 trillion Birr in 2022.

The total capital of the banks has boosted from 98.9 billion in 2019 to 199.1 billion birr in 2022.

The growth registers 27 percent average yearly growth. Moreover, total asset of banks has ascended from 1.3 trillion birr to 2.4 trillion Birr registering 92 percent growth.

Net income of banks has increased from 22.4 billion birr in 2019 to 49.9 billion birr in 2022 registering 122 percent growth, as it was indicated.

According to NBE, the banks have continued to operate in a safe and sound manner, though there is a need for strengthening advanced preparation for opening banking sector to foreign investors was emphasized.

Appreciating the progress registered over the past four years, presidents and CEO's of the banks suggested to join hands to building human capital and to mitigating illegal acts in financial sector.

Currently 29 commercial banks, one development bank, 18 insurance companies, one re-insurance company, 45 microfinance institutions, six Capital goods Finance/Lease companies, and eight payment instrument issuers/system operators are operating in Ethiopia.

ABSTRACT

This study investigates the existence of a statistically significant threshold level of inflation above which it affects growth differently than lower inflation rates in Ethiopia using time series data (1975 to 2021) applying Threshold Auto Regression Model. The results confirmed the maximum threshold level for positive relationship between the two variables found to be 9 percent. However, this relationship becomes negative for inflation rates higher than 9 percent. Therefore, the finding suggests that NBE can use the 9 percent inflation level while conducting monetary policy, macroeconomic projection and estimation so as to achieve optimum growth and macroeconomic stability.

Key words: Inflation; Economic Growth; Threshold level

INFLATION AND ECONOMIC GROWTH IN ETHIOPIA: AN ESTIMATE OF THE THRESHOLD LEVEL

1. INTRODUCTION

Most central banks directly or indirectly target low and stable inflation through their monetary policy to achieve macro-economic stability that sustains economic growth. Although the debate on the relation between inflation and economic growth remains open, most of the empirical studies supported that inflation has negative and significant impact on economic growth in medium- long-run (Khan and Senhadji (2001). However, different scholars offer different evidence on the relationship between inflation and economic growth. There are also different views on the channels through which inflation affect the real economic activities. Therefore, results on the relationship between the two have been area of considerable interest and debate due to the inconclusive results (Nasir and Saima, 2010).

Some scholars conclude inflation affects growth negatively, Stockman (1981) and Barro (1995). Others argued inflation have positive effect in output growth through promoting effective demand and making individuals to substitute out of money and into interest earning assets, which leads to greater capital intensity and promotes economic growth (Mallik and Chowdhury, 2001).

Other studies concluded the existence of non-linear relationship between the two variables suggesting that at low rate of inflation, the relationship found to be positive or non-existence, but this trend becomes negative at higher inflation rate (Ghosh & Phillips, 1988; Sarel, 1996; Khan & Senhadji, 2001).

Although, it seems that non-linear relationship of inflation and growth is widely accepted, there are still controversies about the threshold level of inflation; since the results of the studies suggest different threshold levels for different economies and the studies applied different methodologies in estimating the threshold inflation level (Khan & Senhadji, 2001). Thus, how low should inflation rate be? And the question of what level of inflation is detrimental to long-term economic growth? Remain unanswered.

The fundamental objective of monetary policy in anyeconomy is to maintain sustainable economic growth and to keep inflation that sustains the growth rate. To achieve these objectives central banks choose different approaches of monetary policy; inflation targeting or monetary targeting. Though the choice differs in emphasis, however the ultimate objective is to contain inflation at the rate desirable for supporting economic growth. Earlier empirical works generally accepted the

view that there exists a negative relationship between inflation and economic growth (Barro 1995; Fischer 1993; Bullard and Keating 1995).

Generally low inflation is expected to have positive relation with economic growth; however, at higher inflation rate, the relationship becomes negative. As the main monetary policy target of National Bank of Ethiopia (NBE) is to keep inflation low and to keep it at “single digit”. This study therefore tries to investigate the existence of a statistically significant threshold level of inflation (the optimal level), above which inflation affects growth differently than lower inflation rates in Ethiopia using time series data for the period 1975 to 2021.

2. LITERATURE REVIEW

2.1 THEORETICAL LITERATURES

The effect of inflation in economic growth has been debated in economic theories and studied by several researchers. The analysis made by these theories and researches reached at different conclusions. Some theories argue that there is positive relationship between inflation and economic growth i.e. inflation supports growth (Mallik and Chowdhury, 2001 and Rapach, 2003). While, other scholars claimed inflation affects economic growth negatively with a suppressing effect (Fischer, 1993; Barro, 1995). Others argue that inflation does not have any influence on economic growth. Others concluded inflation influences economic growth within the framework of a specific threshold.

THE CLASSICAL GROWTH THEORY

The foundation for Classical growth model was laid by Adam Smith who postulated a supply side driven model of growth and the production function expressed as : $Y=f(L, K, T)$. Where Y

is output, L is labour, K is capital and T is land, so output was related to labour, capital and land inputs. The link between the change in price levels (inflation), and its "tax" effects on profit levels and output were not specifically discussed in classical growth theories. However, the relationship between the two variables is implicitly suggested to be negative, as indicated by the reduction in firms' profit levels through higher wage costs.

MONETARISM

The monetarists refers to followers of M. Friedman (1912-2006), who hold that “only money matters”, in their statement of the quantity theory of money and linked inflation and economic growth by equating the total amount of spending in the economy to the total amount of money in existence. This theory emphasizes the role of monetary growth in determining inflation. According to Monetarists the money supply is the dominant determinant of both the level of output and prices in the short run, and of the level of prices in the long run. The long-run level of output is not influenced by the money supply. Monetarism gives emphasis on the long-run supply-side properties of the economy including the quantity theory of money and neutrality of money as opposed to short-run dynamics. The theory contends that growth in the money supply causes inflation if the rate of growth of money supply is higher than the output growth.

KEYNESIAN

The Keynesian model linked inflation and output growth under Aggregate Demand(AD)-Aggregate Supply(AS) framework and through promoting effective demand. They argued, governments promote effective demand through intervention and improve output and employment without generating inflation until

output reaches its full production level. The 'dynamic adjustment' of the short-run AD and AS curves yields an 'adjustment path' which exhibits an initial positive relationship between inflation and growth. However, if the demand increases further, the relationship tends to become negative towards the latter part of the adjustment path; the price will increase without increasing output in the long run causing demand pull inflation (Dornbusch, et al, 1996).

NEO – CLASSICAL GROWTH THEORY

The structuralist view on the positive relationship between inflation and growth is based on the contention that inflation is a mechanism which induces forced savings (Georgescu- Roegen 1970; Taylor 1979). First, the government of a developing country, faced with an inadequate fiscal system, may resort to borrowing from the central bank as a way to finance expenditures. Thus inflationary finance may increase capital formation if the government uses its inflation-tax revenues to increase real investment.

According to Mundell (1963), inflation might permanently increase output growth rate by stimulating capital accumulation, because in response to inflation, households would hold less in money balance and more in other asset. To accumulate the desired wealth, people save more by switching to assets, increasing their price, thus driving down the real interest rate. Greater savings means greater capital accumulation and thus faster output growth.

Tobin, (1965) in this model, individuals substitute current consumption for future consumption by either holding money or acquiring capital. Under this setup, individuals maintain precautionary balances, in spite of capital offering a higher rate of return. Tobin effect suggests that inflation causes individuals to substitute out of money and into interest earning assets, which leads to

greater capital intensity and promotes economic growth. Tobin's framework shows that a higher inflation rate permanently raises the level of output. However, the effect on output growth is temporary, occurring during the transition from steady state capital stock, to the new steady state capital stock, which is higher than the steady state. The impact of inflation can be classed as having a "lazy dog effect" where it induces greater capital accumulation and higher growth, only until the return to capital falls. Thereafter, higher investment will cease and only steady state growth will result.

Stockman (1981) developed a long-run equilibrium growth model with assumption of "cash-in-advance constraint". In the model of Mundell (1963) and Tobin (1965), real money balances and investment are substitutes. But Stockman's (1981) model, the two variables are complements. Based on this theory, individuals in the future will receive the return on investment in the form of money. Therefore, inflation will reduce both real money balances and investment which negatively affects growth.

2.2 EMPIRICAL LITERATURES

The results of empirical studies conducted to examine the relationship between inflation and economic growth vary from positive relationship between the two variables to negative relationship. Other studies concluded the existence of non-linear relationship between the two variables and the positive relationship in low inflation levels, while this relationship tends to be negative after a certain threshold inflation rate.

Fischer (1993) studied the role of macroeconomic factors on economic growth using pooled cross-section time series data of 93 countries

by applying OLS; GLS methods. His research concluded that there exist a negative relationship between inflation and economic growth. The results also confirmed the casual direction runs from inflation to growth and hence he argued inflation reduces growth through reducing productivity and investment. He also claimed that there is no evidence to support that low inflation promotes economic growth.

Barro (1995) studied the impact of inflation on economic growth using panel data for sample of 120 countries for the period of 1960-1990. In his empirical analysis, he reported that there is a negative long-run effect of inflation on economic growth. However, he obtained statistically significant results only when high inflation data was included in the sample. His results showed a 10 percentage increase in the average inflation per year reduces the per capita GDP growth rate by 0.2 to 0.3 percent.

Sarrel (1996) examined the possibility of a nonlinear impact of inflation on economic growth. He used panel data covering 87 countries for the period of 1970-1990. The result suggested there exist significant structural break in the function that relates growth to inflation. According to his results, the estimated structural break occurs when the inflation rate is approximately 8 percent. Below that rate, inflation does not have any effect on growth or it may even have a slightly positive effect. When the inflation rate is above 8 percent, however, the estimated effect of inflation on growth rates is negative, significant, robust and extremely powerful.

Mallik and Chowdhury (2001), examined the relationship between inflation and GDP growth for four South Asian countries (Bangladesh, India, Pakistan and Sri Lanka) applying the cointegration and error correction models using annual data. The authors find evidence of a long-

run positive relationship between GDP growth rate and inflation for all four countries. They also found significant feedbacks between inflation and economic growth.

Khan and Senhadji (2001), investigated the existence of threshold effect in the relationship between inflation and growth using panel data for 140 industrialized and developing countries for the period between 1960 and 1998. The study applied econometric techniques initially developed by Chan and Tsay (1998), and Hansen (2000). The results of the study suggest the existence of a threshold beyond which inflation exerts a negative effect on growth. Inflation levels below the threshold levels of inflation have no effect on growth, while inflation rates above the threshold have a significant negative effect on growth. Particularly, the threshold estimates for developed countries are found to be 1 up to 3 per cent and for those of developing countries the threshold level was 7 to 11 percent.

Mubarik (2005) studied the relationship between inflation and economic growth using annual dataset for the period between 1973 and 2000 applying threshold analysis for Pakistan economy. The results from the analysis confirmed that the threshold level of inflation found to be 9 percent. Inflation rate beyond this threshold level had a negative significant influence on economic growth.

Munir et al. (2009) conducted a study on Malaysian economy to investigate the relationship between inflation and economic growth for the period from 1970 to 2005 using threshold auto regressive (TAR) model. The result of the study showed the threshold level of inflation and economic growth becomes negative at the inflation rate of 3.89 percent. Below this threshold level, inflation had positive impact on economic growth.

Hasanov (2011) conducted a study on Azerbaijan, as a transition economy for the period between 2000 and 2009 and determined the inflation threshold as 13 percent. It was observed that while an inflation rate below this value had a positive influence on economic growth, an inflation rate over the threshold had a negative influence on it.

Demle A. (2015) studied the relationship between inflation and economic growth in Ethiopia for the period 1971 to 2013 using annual data and Hansen's Threshold Autoregressive (TAR) model. The result concluded that there is no threshold effect between the two variables in the study period.

3. MODEL SPECIFICATION AND ESTIMATION

3.1 THRESHOLD MODEL

The study applied a model developed by Khan and Sendhadji, (2001) to estimate the threshold level. This model has been used by different scholars to estimate the threshold level of

inflation for different economies; Munir (2009) for Malaysian economy, Mubarik (2005) for Pakistan economy, and Hasanov (2011) for Azerbaijan economy. The model developed to investigate the threshold level of inflation is based on the following equation:

$$\Delta y_t = \alpha_0 + \alpha_1 * \Delta x_t + \alpha_2 * D_t (\Delta x_t - k) + \alpha_3 * z_{it} + u_t \dots (1)$$

Where,

Δy_t = The growth rate of GDP,

Δx_t = Inflation rate

K = Threshold level of inflation

D_t = Dummy variable

Z_{it} = A set of control variables; growth rate of money supply, growth rate of investment and trade openness

$\alpha_1, \alpha_2,$ and α_3 are the coefficients to be estimated

$$\text{The dummy variable is defined as } D_t = \begin{cases} 1: \Delta x_t > k \\ 0: \Delta x_t \leq k \end{cases} \dots (2)$$

As per the definition in Khan and Sendhadji, (2001) the parameter k represents the threshold inflation level. Using the equation (1) above, the threshold model will be specified in equation (3) below:

$$GGDP = \alpha_0 + \alpha_1 INF + \alpha_2 D_t (INF - k) + \alpha_3 GM_2 + \alpha_4 GINVEST + \alpha_5 OPEN + U_t \dots (3)$$

$$GGDP = \alpha_0 + \alpha_1 INF + \alpha_2 TR + \alpha_3 GM_2 + \alpha_4 GINVEST + \alpha_5 OPEN + U_t \dots (4)$$

Where,

GGDP = Growth rate of real GDP (in percent)

Inf = Inflation computed as the annual percentage growth rate of CPI index (The main explanatory and threshold variable used in the regressions)

D_t = A dummy variable that takes a value of 1 for inflation levels greater than TR percent and 0 otherwise.

TR = Threshold inflation level measured inflation rate at time t minus threshold inflation multiplied by the dummy.

GM2 = Growth rate of money supply

Ginvest = Growth rate of investment, measured as growth in gross capital formation

Open = Openness of the economy is measured as share of export plus import in GDP

After estimating the threshold level on the long run equation (4) above, the existence of stationary error confirmed the long run cointegration relationship between the variables and possibility to estimate the short run error correction (ECM) model. Thus, the ECM model specified in equation (5) estimates the short run adjustment towards the equilibrium state.

$$\Delta GDP = \alpha_0 + \sum_{i=1}^n \alpha_1 \Delta INF + \sum_{i=1}^n \alpha_2 \Delta TR + \sum_{i=1}^n \alpha_3 \Delta GM_2 + \sum_{i=1}^n \alpha_4 \Delta GINVEST + \sum_{i=1}^n \alpha_5 \Delta OPEN + \gamma ECM(-1) + U_t \dots \dots (5)$$

Where, ECM(-1) is the lagged value of the error term from the long run estimation and γ is the speed of adjustment.

5.54 percent, inflation has the average value of 10.7 percent, and growth of Money supply (M2) has average value of 16.9 percent. The average growth rate of investment during the sample period was 17.8 percent and openness of the economy has average value 0.14 (Table 1).

3.2 DATA AND DESCRIPTIVE STATISTICS

Descriptive statistics of sample data shows that the average value of growth rate of output is

Table 1. Descriptive Statistics

Variables	N	Mean	SD	Min	Max
GDP Growth rate (GGDP)	46	5.54	5.62	-8.80	13.50
Inflation (INF)	46	10.68	13.09	-11.80	55.20
M2 growth rate (GM2)	46	16.86	7.85	3.10	39.20
Investment growth rate (GINVEST)	46	17.80	23.45	-25.90	98.40
Trade openness (OPEN)	46	0.14	0.15	0.01	0.57

Source: Own computation using E-views

Figure 1 illustrates the trend in inflation and GDP under the study period 1976 to 2021. A visual examination of the trends in inflation and economic growth indicates overall negative and non-linear relationship. In most cases, peaks inflation rates are associated with minimum growth rates, and in some cases the two variables moved together. While examining the trends in inflation and GDP growth in 3 different sub periods explain the detail movements.

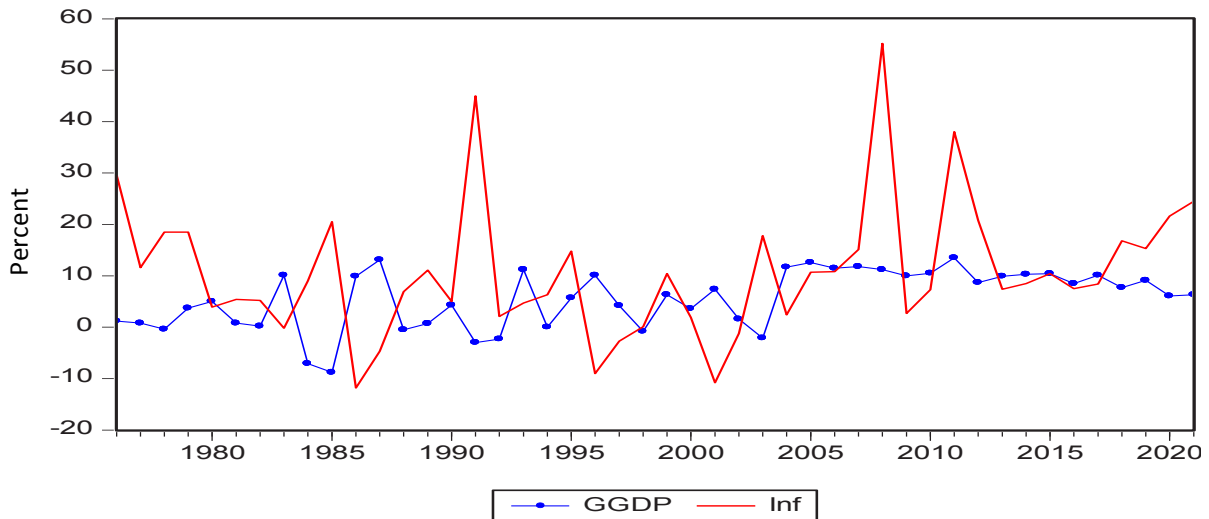
For the period from 1976 to 1990, the average inflation rate was 8.5 percent while the average

growth rate was 2.2 percent. On the sub-period between 1991 and 2005, the average inflation rate declined to 6.5 percent. The highest inflation in this period was 45 percent registered during 1991. While the average growth rate showed improvement and registered 4.4 percent. The highest growth rate in this period was registered in 2005 with annual growth rate of 12.6 percent.

In the final 16 years period (2006 to 2021), the average inflation rate significantly raised and reached double digit with annual average rate of 16.9 percent. The highest inflation rate during the period was 55.2 percent registered in 2008. Notwithstanding, GDP growth in this particular

period showed improvement compared with the previous sub periods, and the annual average GDP growth rate for the period was 9.8 percent.

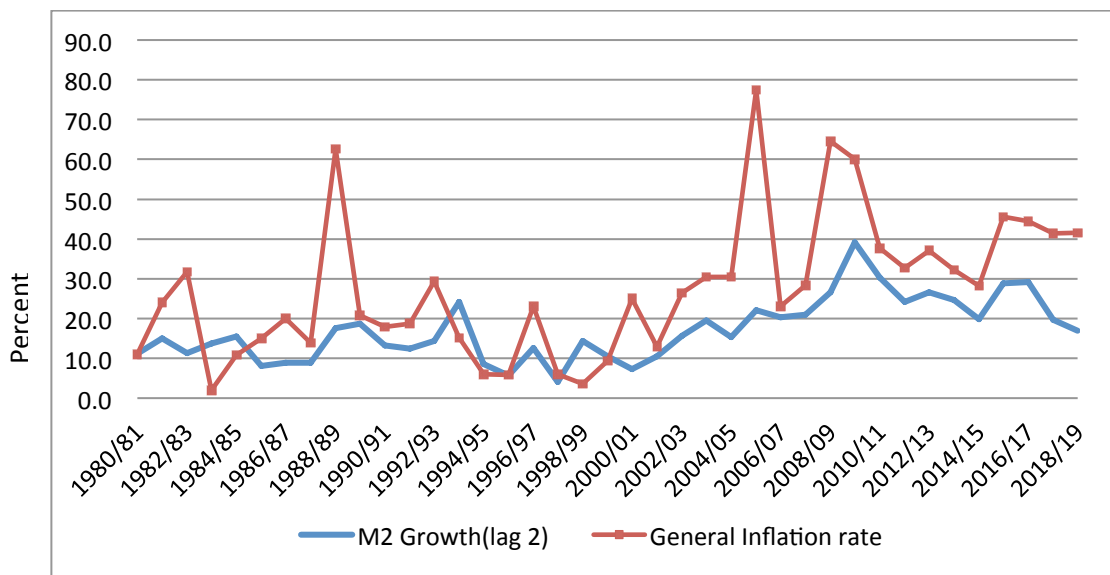
Figure 1. Trends in Inflation and Real GDP Growth

Source: Own computation using E-views

Examining the trends in inflation level and money supply as depicted in Figure 2, the growth in money supply affects inflation level after 2 years period. It is important to note that generally, in most cases of the study period, growth of money supply at lag 2 corresponds with growth in the level of inflation.

Figure 2. Trends in Growth of Money Supply and Inflation

Source: Own computation using NBE data

4. ESTIMATION AND INTERPRETATIONS OF RESULTS

4.1 UNIT ROOT TEST

Before presenting the results, the stationarity of the variables under consideration needs to be tested. The Augmented Dickey-Fuller (ADF) unit root tests is applied to investigate the stationary status of each variable. These tests are applied to the level variables. Unit root is a characteristic of a time series that makes it non-stationary. The presence of a unit root means the time series is non-stationary. The null hypothesis in the Augmented Dickey Fuller Test that there is the existence of a unit root is rejected in all the

variables. The number of unit roots contained in the series corresponds to the number of differencing operations required to make the series stationary. The results presented in Table 2 confirmed that all the variables are integrated at I(0) except GGDP and OPEN which are integrated at the first difference. The estimation result shows that the null hypothesis of the existence of unit root is rejected. Hence, estimating the long run equation is possible.

Table 2. ADF Unit Root Test Results (p-values)

Variables	At level		At 1st difference		Order of Integration
	Trend and Constant	Constant	Trend and Constant	Constant (P values)	
GGDP	0.0000	0.3047	0.0000	0.0000	I(1)
INF	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	I(0)
GM2	0.0110	0.0151	0.0000	0.0000	I(0)
GINVEST	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	I(0)
OPEN	0.6251	0.7296	0.627	0.0000	I(1)

4.2 THE LONG RUN EQUILIBRIUM MODEL

After checking the stationarity of the variables in the time series, the long run equilibrium is estimated. The estimation is made by estimating 16 equations for threshold levels (from 2 to 17). According to Khan and Sendhaji (2001), the model with threshold that minimizes the residual sum of squares and statistically significant is selected as the threshold level of inflation rate. Applying this method, the estimated equation that satisfied the above conditions is the threshold inflation at 9 percent. This result is comparable with the results of Kahn and Sendhaji (2001) of the threshold inflation of 11 percent for developing countries.

Table 3. Long run Equilibrium Model Results

Dependent variable GGDP

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
INF	-0.348	0.128941	-2.69891	0.0101
TR9	0.340252	0.162511	2.093715	0.0427
GM2	0.101557	0.125909	0.806592	0.4247
GINVEST	0.071439	0.029331	2.435612	0.0194
OPEN	16.15309	6.010574	2.687446	0.0104
C	2.128435	1.595783	1.333787	0.1898
R-squared	0.510707	JB Normality Test	0.10 (0.99)	
Adjusted R-squared	0.449546	Serial Correlation	0.598 (0.541)	
Sum squared resid	695.8378	Hetroskedasticity	0.809(0.782)	
F-statistic	8.350127			
Prob(F-statistic)	0.000018			
D.W. stat	1.692621			

The result in Table 3 indicated inflation lower than 9 percent has significant positive effect on GDP growth. This threshold inflation level is chosen because the regression result has minimum residual sum of squares (RSS = 695.837) and higher R² = 0.5107 compared with the regression results computed for the threshold inflation levels of 2 to 17 (Table 4). The regression result showed that at this threshold level of inflation, an increase by 1 percentage point in annual inflation rate will lead to a 0.34 percentage point increase in the annual growth rate of GDP.

On the other hand, the result showed the overall effect of inflation in Ethiopian case (with no threshold) as represented by INF has negative and significant effect on growth, whereas growth in money supply, GM2 doesn't have significant effect on growth. Investment and openness have positive and significant effect on growth.

The adjusted R² of the model depicted that 45 percent of the variation in the dependent

variable is explained by the model. The 1.69 Durbin-Waston statistics (D.W) indicated that there is no auto correlation between the variables. Similarly, the results of the residual diagnostic tests confirmed that the residuals are stable, with no serial correlation, normally distributed and homoscedastic. Hence, applying statistical inference using the model is possible.

This result is comparable with the results obtained by Khan and Senhadji (2001) study for 140 industrialized and developing countries for the period of 1960 – 1998. Their results for developed countries was the threshold level of 1 percent up to 3 percent, while for developing countries it was from 7 up to 11 percent. Another study conducted by Mubarik (2005) for Pakistan economy confirmed a threshold level of 9 percent. A study on 41 African economies conducted by Ikechukwu(2018) confirmed a threshold level of 11.1 percent for full sample and 12 percent for resource rich counties and 9.4 percent for non-resource reach African countries including Ethiopia.

Table 4. Least Squares Estimation of Inflation Threshold Model (from K = 2 to K = 17)

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.	R2	RSS
C	1.23132	1.622014	0.75913	0.4522	0.499601	711.6318
INF	-0.473039	0.208598	-2.267702	0.0288		
TR2	0.424679	0.230362	1.843527	0.0727		
C	1.433561	1.605105	0.893126	0.3771	0.501297	709.2196
INF	-0.448699	0.192003	-2.336942	0.0245		
TR3	0.404965	0.215048	1.883135	0.0670		
C	1.872338	1.623427	1.153324	0.2556	0.487693	728.5672
INF	-0.345799	0.16711	-2.069284	0.0450		
TR4	0.294804	0.190701	1.545897	0.1300		
C	1.771611	1.59301	1.112115	0.2727	0.504831	704.1944
INF	-0.404563	0.163218	-2.47867	0.0175		
TR5	0.369882	0.18834	1.96391	0.0565		
C	1.868806	1.588005	1.176827	0.2462	0.508912	698.3902
INF	-0.398852	0.154073	-2.588726	0.0134		
TR6	0.372823	0.181457	2.054614	0.0465		
C	1.957796	1.589666	1.231577	0.2253	0.509518	697.5283
INF	-0.381766	0.145441	-2.624894	0.0122		
TR7	0.361329	0.174735	2.067867	0.0452		
C	2.004637	1.59459	1.257149	0.2160	0.507769	700.0167
INF	-0.361143	0.138412	-2.609195	0.0127		
TR8	0.344858	0.169926	2.029454	0.0491		
C	2.128435	1.595783	1.333787	0.1898	0.510707	695.8378
INF	-0.348001	0.128941	-2.698908	0.0101		
TR9	0.340252	0.162511	2.093715	0.0427		
C	2.278049	1.725761	1.320026	0.1943	0.472503	750.1697
INF	-0.195767	0.102996	-1.900722	0.0646		
TR10	0.153803	0.142245	1.081252	0.2861		
C	2.24379	1.732482	1.29513	0.2027	0.470211	753.4289
INF	-0.1797	0.095856	-1.874688	0.0682		
TR11	0.135533	0.136146	0.995497	0.3255		
C	2.251201	1.722905	1.306631	0.1988	0.471812	751.1514
INF	-0.182512	0.09426	-1.936259	0.0599		
TR12	0.145407	0.137686	1.056078	0.2973		
C	2.193507	1.71677	1.277694	0.2087	0.470321	753.2716
INF	-0.175573	0.092194	-1.904375	0.0641		
TR13	0.138156	0.138185	0.999787	0.3234		
C	2.251817	1.706653	1.319435	0.1945	0.474545	747.2652
INF	-0.184891	0.090578	-2.041239	0.0479		
TR14	0.161549	0.140127	1.152877	0.2558		
C	2.241695	1.698115	1.320108	0.1943	0.475783	745.5038
INF	-0.184637	0.08834	-2.090082	0.0430		
TR15	0.167735	0.140426	1.194475	0.2393		
C	2.27724	1.690266	1.347267	0.1855	0.479228	740.6056
INF	-0.189609	0.086582	-2.189924	0.0344		
TR16	0.185335	0.142114	1.304133	0.1996		
C	2.314279	1.680814	1.37688	0.1762	0.483443	734.6115
INF	-0.193661	0.084032	-2.304601	0.0265		
TR17	0.203216	0.142244	1.428642	0.1609		

Source: Own computation using Eviews

4.3 COINTEGRATION TEST

To test the existence of stationary long run relationship between the variables, the cointegration test was performed applying the Augmented Dickey Fuller test. The study applied the residual method and the first difference of the residual computed from the long run equation represented as $ECM(-1)$ is tested for stationarity. The test confirms the existence of cointegration, if the residuals of the long run equations are stationary at level i.e. (I0). A time series is said to be stationary, when the statistical properties,

such as mean, variance and covariance of the distribution are constant over time.

The result of the Augmented Dickey Fuller test for the residual rejected the null hypothesis of the existence of unit root at 1 percent significance level. The results in table 4 confirmed that there exists a long run relationship between the variables. Therefore, it is possible to estimate the short run equilibrium model.

Table 5. Cointegration Test Results

Augmented Dickey-Fuller Test Equation				
Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
ECM(-1)	-0.844028	0.154260	-5.471445	0.0000
C	-0.031595	0.623075	-0.050708	0.9598
R-squared	0.422020	Mean dependent var		-0.000122
Adjusted R-squared	0.407923	S.D. dependent var		5.309666
S.E. of regression	4.085604	Akaike info criterion		5.698212
Sum squared resid	684.3786	Schwarz criterion		5.780128
Log likelihood	-120.5115	Hannan-Quinn criter.		5.728420
F-statistic	29.93671	Durbin-Watson stat		1.966413
Prob(F-statistic)	0.000002			

Source: Own computation using E-views

4.4 THE SHORT RUN ERROR CORRECTION MODEL

After investigating the existence of long run relationship between the variables, the error correction model (ECM) can be estimated. The ECM shows the short run impacts on the dependent variable and the speed of adjustment to long run equilibrium. Summary of the short run equilibrium model is presented in Table 6.

Table 6. Short run Equilibrium Model Results

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
D(INF)	-0.441614	0.102490	-4.308838	0.0001
D(TR9)	0.472918	0.125344	3.772975	0.0006
D(GM2)	0.094774	0.093581	1.012747	0.3176
D(GINVEST)	0.059298	0.018785	3.156702	0.0031
D(OPEN)	11.81670	12.63811	0.935005	0.3557
ECM(-1)	-0.825602	0.162808	-5.071016	0.0000
C	-0.052201	0.623065	-0.083782	0.9337
R-squared	0.647598	JB Normality Test		0.046 (0.9773)
Adjusted R-squared	0.591955	Serial Correlation		0.920 (0.9029)
Sum squared resid	647.4796	Heteroskedasticity		0.337 (0.3141)
F-statistic	11.63856			
Prob(F-statistic)	0.0000			
D.W. stat	1.940386			

Source: Own computation using E-views

The error correction term shows the speed of adjustment of the variables to return to the equilibrium level. The short run coefficient of the error correction term ECM(-1) is significant at 1 percent level of significance. When there is disequilibrium in the past, there is high speed of adjustment from the short-run deviation to the long-run equilibrium which is 83 percent. Thus, most of the previous year's disequilibrium is corrected by changes in RGDP in the current year.

The results of the short-run equation are checked with diagnostic tests and the results confirmed that all tests were adequately passed their own detection. Hence, the estimated model is stable and the model is adequate to make statistical inference.

5. CONCLUSION AND POLICY RECOMMENDATIONS

The study investigated whether there is any threshold effect of inflation on economic growth

over the period of 1975 to 2021. The estimated threshold model indicated that there is non-linear relationship between economic growth and inflation in the Ethiopian economy. The result confirmed that the threshold level of inflation for GDP growth in Ethiopian economy is 9 percent. This threshold level has a statistically significant and positive effect on economic growth. However, inflation rate beyond the threshold level have negative impact on growth.

The result also found to be supporting the NBE's target of containing inflation within single digit level. Though, the double digit inflation recorded in recent years in Ethiopia is against the objective. Hence, NBE can use the 9 percent inflation level while conducting monetary policy, macroeconomic projection and estimation so as to achieve optimum growth and macro-economic stability.

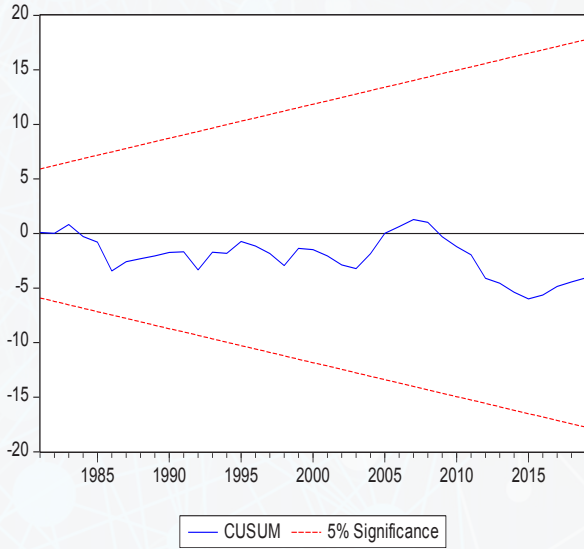
REFERENCES

- Barro, Roberts (1995), "Inflation and Economic Growth", National Bureau of Economic Research Working Paper 5326
- Bullard and Keating (1995), The long-run relationship between inflation and output in postwar economies, *Journal of Monetary Economics*, vol. 36, issue 3, 477-496
- Demle A. (2015), Inflation - Growth nexus in Ethiopia: Evidence from Threshold Auto Regressive Model, *Ethiopian Economic Association Vol. 24 No. 1*
- Dickey, D. A., Fuller, W. A., (1979), Distribution of the Estimators for Autoregressive Time Series With a Unit Root, *Journal of the American Statistical Association*, Vol. 74, No. 366 (Jun., 1979), pp. 427-431
- Dornbusch, R., S. Fischer and C. Kearney (1996), *Macroeconomics*, The Mc-Graw-Hill Companies, Inc., Sydney.
- Fischer, S., (1993), The Role of Macroeconomic Factors in Growth, *Journal of Monetary Economics*, 32 (1993), pp.485-512
- Goergescu-Roegen, Nicholas. "Structural Inflation-Lock and Balanced Growth." *Economies et Societe's 4* (March 1970), 557-605.
- Gosh and Phillips, (1998), Warning: Inflation May be Harmful to your Growth, *IMF Staff Papers Vol. 45, No. 4*
- Gujarati N. Domador, and Porter C. Dawn, (2009), "Basic Econometrics", The McGraw-Hill, New York, USA
- Hansen B. (2000), Sample Splitting and Threshold Estimation, *Econometrica*, Vol. 68, No. 3 (May, 2000), 575-603
- Hasanov, F. (2011), Relationship between Inflation and Economic Growth in Azerbaijani Economy: Is There Any Threshold Effect?, *Asian Journal of Business and Management Sciences*, Vol. 1, No. 1, pp. 1-11
- Hasanov, Fakhri (2011). "Relationship between inflation and economic growth in Azerbaijani economy: is there any threshold effect?", *Institute for Scientific Research on Economic Reforms, Ministry of Economic Development of the Republic of Azerbaijan*
- Hussain, M., (2005), "Inflation and Growth: Estimation of Threshold Point for Pakistan". *Pakistan Business Review*, October, pp. 1-15
- Kelikume, Ikechukwu (2018) : An estimation of inflation threshold for Africa, *International Journal of Management, Economics and Social Sciences (IJMESS)*, ISSN 2304-1366, IJMESS International Publishers, Jersey City, NJ, Vol. 7, Iss. 4, pp. 283-300,

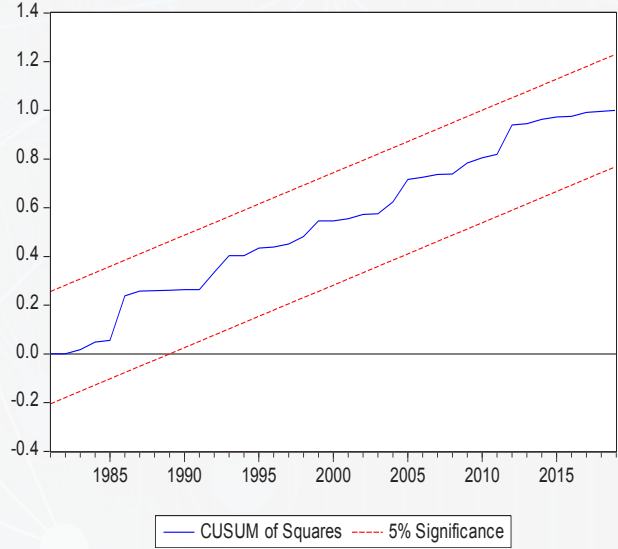
-
- Khan, M. and Senhadji A., (2001), "Threshold effects in the relationship between inflation and growth". IMF Staff Papers, 48: 1-21.
 - Malik and Chowdhury,(2001), Inflation and Economic Growth: Evidence from Four South Asian Countries, Asia Pacific Development Journal, Vol.8 Number 1
 - Mubarik, Y. A., (2005), Inflation and Growth: An Estimate of the Threshold Level of Inflation in Pakistan, SBP-Research Bulletin, Volume 1, Number 1, 2005, pp. 35-43
 - Mundell, R., (1963), Inflation and Real Interest, The Journal of Political Economy, Vol. 71, No. 3 (Jun., 1963), pp.280-283
 - Munir Qaiser and Mansur Kasim, (2009), "Non-Linearity between Inflation Rate and GDP Growth in Malaysia" Economics Bulletin, Volume 29, Issue 3
 - Nasir and Saima, (2010), Investment, inflation and economic growth nexus,The Pakistan Development Review , Vol. 48, No. 4
 - Rapach, D. (2003), International Evidence on the Long-Run Impact of Inflation, Journal of Money, Credit and Banking, vol. 35, issue 1, 23-48
 - Sarei, M. (1996) Nonlinear Effects of Inflation on Economic Growth. IMF Staff Papers 43, 199-215
 - Sarel, M., (1996), "Nonlinear effects of inflation on economic growth". IMF Staff Papers, 43: 199-215.
 - Taylor, Lance. Macro Models for Developing Countries. New York: McGraw-Hill, 1979. . Structuralist Macroeconomics: Applicable Models for the Third World. New York: Basic, 1983.
 - Tobin, J. (1965). "Money and economic growth." Econometrica, 33(4): 671-684.

ANNEX I. CUSUM TEST RESULTS

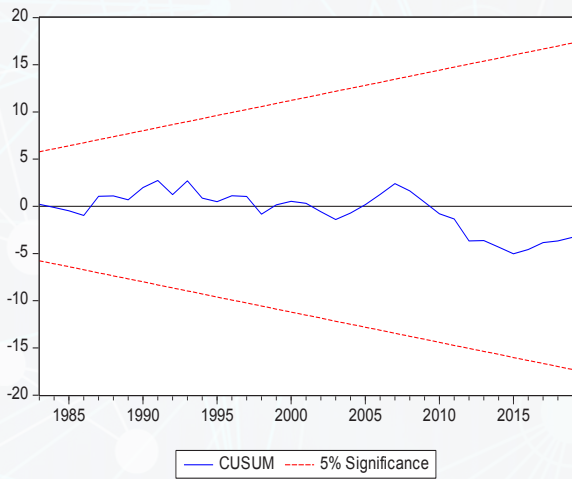
Long Run CUSUM Test Result

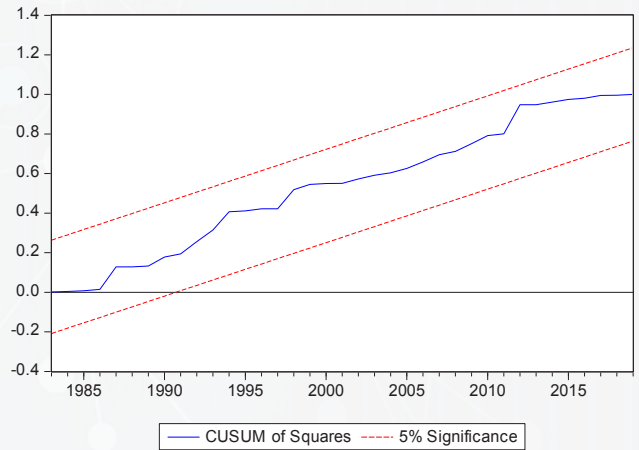
Short Run CUSUM Test Result

Long Run CUSUM of Squares Test Result

Short Run CUSUM of Squares Test Result

ነገረ ሞጣኔ ሀብት፡ የዓለም ንግድ ድርጅት (WTO)

ሀብታሙ ወርቅነህ

በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የውጭ ኢኮኖሚት ትንተናና አናዓለም አቀፍ ግንኙነት ዳይሬክተር

1. መግቢያ

ሀገራችን ኢትዮጵያ የዓለም ንግድ ድርጅት አባል ለመሆን እ.ኤ.አ ከ2003 ዓ.ም ጀምሮ በድርድር ላይ ትገኛለች። ይህንንም ተከትሎ የዓለም ንግድ ድርጅት አባል በመሆን ዙሪያ የተለያዩ አስተያየቶች በተለያዩ አካላት ይሰነዘራሉ፡፡ ይህ ጽሁፍ ስለ ዓለም ንግድ ድርጅት ሞንነት፣ ስለ መርሆዎቹ፣ ተግባራት፣ የድርጅቱ መሠረታዊ ስሞምነቶች፣ የአባልነት መስፈርትና ሂደት፣ ሀገራችን አባል ለመሆን ስለሚገባቸው ደረጃ እና አባል ስትሆን ስለሚገጥሟት እድሎችና ተግዳሮትን ይደሰሳል።

2. ስለ ዓለም ንግድ ድርጅት ሞንነት

የዓለም ንግድ ድርጅት የተፈጠረው ነጻ ንግድን ለማበረታት ሲሆን በተለይም በሀገራት መካከል የንግድ ሕግን ለማውጣት እና ለማሳለፍ ነው። በተጨማሪም በሀገራት መካከል የንግድ ድርድሮችን ለማካሄድና በመንግሥታት የተፈጠረ ዓለም አቀፍ ተቋም ነው። ሞንነቱም እንዲሁ ይህ ተቋም እ.ኤ.አ ከ1995 ወዲህ የዓለም ንግድ ድርጅት (World Trade Organization (WTO)) ተብሎ በመጠራት የሚታወቅ ቢሆንም አፈጣጠሩ ግን እ.ኤ.አ ከ1948 ይጀምራል።

እንደሚታወቀው ከሁለተኛው የዓለም ጦርነት ማብቂያ ጀምሮ የዓለምን ሞጣኔ ሀብት ሥርዓት ለማሰናዘን በአሸናፊ ሀገራት (በተለይ በአሜሪካና አጋሮቿ) አማካይነት በተለምዶ በብሪቲሽ ውድሰ ስምምነት በሚባለው ማዕቀፍ አማካኝነት የዓለም ባንክ (World Bank) እና ዓለም አቀፍ የገንዘብ ተቋም (International Monetary Fund (IMF)) ሰቋቋሙ ሞንነቱ እንዲሁ እንደ ሁለቱ ስኬታማ ባይሆንም የዓለም አቀፍ የንግድ ድርጅት (International Trade Organization (ITO)) አብሮ ተመሰርቷል። ነገር ግን ይህ ተቋም እንደ ሁለቱ የመጀመሪያ ተቋማት ስኬታማ ባለመሆኑ የዓለም ንግድን በብቃት ማሳለፍ አልቻለም። ስለሆነም የዓለም ንግድ ደመራ የነበረው 23 ሀገራት ስምምነት ላይ በደረሰበት የቀረጥና የንግድ አጠቃላይ ስምምነት (General Agreement on Tariffs and Trade (GATT)) እ.ኤ.አ በኦክቶበር 1947 ተፈርሞ ስራ ላይ በዋለው የሕግ ስምምነት ነበር። ይህ የሕግ

ስምምነት እ.ኤ.አ ከ1948 እስከ 1994 ባሉት 47 ዓመታት የሸቀጦች ንግድ ስምምነት ሆኖ ሲያገለግል ቆይቷል። የዚህ ስምምነት ወሰን በዓለም አቀፍ ደረጃ ነጻ የሸቀጦች ንግድን ለማበረታታት፣ የቀረጥ ሞጣኔን (Tariffs Rate) መቀነሰና አስገዳጅ የቀረጥ ጣሪያ ማስቀመጥ/ማቀብ (Tariff binding) ግብ ያደረገ ነበር። ይህንንም እውነት ለማድረግ በተለያዩ ጊዜያትና ቦታ የተለያዩ ስምምነቶች ተካሂደዋል። እነዚህ ስምምነቶች በስምንት ዘር የተካሄዱ ናቸው። የመጀመሪያው ዘር በጁነቫ 23 ሀገራት በተገኙበት የተካሄደ ሲሆን፣ የተለያዩ የንግድ ማዕቀፎች እና 45,000 የቀረጥ መጠን የመቀነሰ ስምምነት (Tariff Concessions) ተዘጋጅተው እ.ኤ.አ በኦክቶበር 1947 ተፈርሞ እ.ኤ.አ በጁነቫ 1948 በሰራ ላይ ውሏል።

ሁለተኛው ዘር እ.ኤ.አ በ1949 አንሲ-ፈረንሳይ፣ ሶስተኛው እ.ኤ.አ በ1951 በቶርኩይ-እንግሊዝ፣ አራተኛው እ.ኤ.አ በ1956 በጁነቫ፣ አምስተኛው እ.ኤ.አ በ1960-61 በጁነቫ(ዲሎቫ)፣ ስድስተኛው እ.ኤ.አ በ1964-67 በጁነቫ(ኬኔዲ)፣ ሰባተኛው እ.ኤ.አ 1973-79 በጁነቫ (ቶኪዮ) እና በመጨረሻም እ.ኤ.አ 1986-1994 በጁነቫ (አራጋይ) ተካሂዷል። የመጀመሪያዎቹ አምስት ዘሮች ትኩረታቸው ቀረጥን ብቻ የተመለከቱ ነበሩ። በስድስተኛው ዘር ግን ከቀረጥ በተጨማሪ ሆነ ብሎ ሞርትን ከዋጋ በታች ያለመሸጥ (Anti-dumping) ጉዳይ ተካቷል። በሰባተኛው ዘር ከቀረጥ በተጨማሪ ቀረጥ ያልሆኑ የንግድ መሰናክሎች (Non-tariff barrier to trade) ያቀፈ ነበር። በመጨረሻው ዘር ከቀረጥ እና ቀረጥ ያልሆኑ የንግድ መሰናክሎች በተጨማሪ አገልግሎት፣ የአእምሮአዊ ንብረት (Intellectual Property Rights) ጉዳይ፣ የንግድ ውዝግቦችን (Disput Settlement) የተመለከተ፣ ግብርና፣ ጨርቀጨርቅ እና የዓለም ንግድ ድርጅትን የመመሥረት ጉዳይ ተካቷል። እነዚህ ስምምነቶች በመጨረሻም ፍሬ አፍርተው የዓለም ንግድ ድርጅት እ.ኤ.አ በ1994 በሚራካቭ-ሞሮኮ ላይ እንዲፈጠር አድርጓል።

የዚህ ድርጅት ዋና ጽህፈት ቤት በጁኔቫ- ሰዊዘርላንድ የሚገኝ ሲሆን ድርጅቱ ሥራ በጀመረበት ወቅት 76 አገሮች አባል ነበሩ። ነገር ግን እ.ኤ.አ ከጁላይ 2016 ጀምሮ የዓለም ንግድ ድርጅት አባላት ቁጥር 164 የደረሰ ሲሆን፣ 25 አገሮች ደግሞ በተመልካችነት የሚሳተፉ ናቸው። በተጨማሪም

ዓለማዊ ተቋማት የተመዘኑትን መብት ተሰጥቷቸዋል፡፡ እነዚህ ተቋማት እነሱን የሚመለከት ጉዳይ በዓለም ንግድ ድርጅት ከተነሳ ለመከታተል ይረዳቸው ዘንድ ነው ይህ መብት የተሰጣቸው፡፡ ሀገራችን ኢትዮጵያም በዓለም ንግድ ድርጅት የተመዘኑትን መብት ተሰጥቷት ሙሉ አባል ለመሆን በሂደት ላይ ትገኛለች፡፡ ዘርዘር የአባልነት ሂደቱ በቀጣይ ክፍሎች እንዲሰጠን፡፡

3. የዓለም ንግድ ድርጅት መሠረታዊ መርሆች (Principles)

ጠቅላላ ባለ ሁኔታ ሲታይ የዓለም ንግድ ድርጅት መርሆች በሁለት የሚከፈሉ ሲሆን፣ የመጀመሪያው የአለማዊ ስርዓት መርህ (Non-discrimination Principle) ነው ሁለተኛው ደግሞ የተገባዎችን መርህ (Predictability Principle) ይባላል፡፡ የአለማዊ ስርዓት መርህ (Non-discrimination Principle) በውስጡ ሁለት ፍሬ ነገሮችን የያዘ ሲሆን፣ የመጀመሪያው አንድ አባል ሀገር ለሌላ ሀገር የፈቀደውን የቀረጥ ሆነ ሌላ ስምምነት ለሁሉም አባል ሀገራት በተመሳሳይ ጊዜ ሁኔታ ያለምንም ቅድመ ሁኔታ የመስጠት ግዴታ (Most Favoured Nation Treatment) ነው፡፡

ይህ መርህ ከቀረጥ ባሻገርም ማንኛውንም ዓይነት ጥቅም (Benefit)¹ ማለትም ከገቢ ወይም ከወጪ ንግድ ጋር የተያያዘ ክፍያዎችን፣ ቀረጥ መጣፍ እና መሰል የክፍያ ዘዴዎችን፣ ከገቢና እና ወጪ ንግድ ጋር የተያያዘ ህጎችንና ደንቦችን፣ የሀገር ውስጥ ቀረጥ ማንኛውንም ዓይነት ክፍያና በሽያጭ፣ ግዥ፣ ትራንስፖርት፣ ማከፋፈል ወይም የምርት አጠቃቀም ዘሪያ የሚወጡ ህጎችን እና ደንቦችን ያካትታል፡፡ ነገር ግን ይህ መርህ በተወሰኑ ሁኔታዎች ላይ ተገብሮ ይቻላል፡፡ ለምሳሌ ስምምነት የሚያደርገው ሀገራት ታዳጊ/በመልማት ላይ ያሉ ሀገራት ከሆኑ፣ ደንበርተኛ በሆኑ ሀገራት መካከል የተለየ ስምምነት ካለ፣ በቀጣዮቹ ስምምነት የተሳሰሉ ሀገራት ከሆኑ፣ ከአንድ ሀገር የሚገባ ሸቀጥ በተለየ ሁኔታ የጤና፣ የደህንነት፣ የማህበረሰብን እሴት የሚያናጋ ከሆነ፣ የከባቢ አየር ብክለት የሚያስከትልና ከመሰል ጉዳዮች ጋር የተያያዘ ከሆነ፣ ከዋጋ በታች ሆነ ብሎ ከመሸጥ (Dumping) ጋር የተያያዘ ከሆነ እና በክሰ/ውዝግብ ላይ ያሉ ሀገራት መካከል ይህ መርህ ሊጣሰ ይችላል፡፡

በዚህ ማዕቀፍ ውስጥ ሁለተኛው የአለማዊ መርህ የገቢ ሸቀጥ ከሀገር ውስጥ ተመሳሳይ² ምርቶች ጋር በእኩል የመታየት መብት (National Treatment) ሲሆን፣ በውስጡ የያዘው ቁም ነገርም አንድ ከውጭ ወደ ሀገር ውስጥ የገባ ሸቀጥ/እቃ በገበያ ላይ በሀገር ውስጥ ከተመረቱ ተመሳሳይ ምርቶች ጋር ያለልዩነት መስተናገድ መቻል ነው፡፡ ይህ መርህ በውስጡ ሶስት ነገሮችን የያዘ ሲሆን የመጀመሪያው መርህ የገቢ ሸቀጥ ከማንኛውም ዓይነት በሀገር ውስጥ ከተመረቱ ምርቶች ላይ ከሚጣለው የሀገር ውስጥ ቀረጥ ወይም ሌሎች ክፍያዎች ባሻገር ተጨማሪ ቀረጥ መጣል አይፈቅድም፡፡ ሁለተኛው የሀገር ውስጥ ምርቶችን ለመቆጣጠር ከሽያጭ፣ ግዥ፣ ትራንስፖርት፣ ማከፋፈል ወይም የምርት አጠቃቀም ጋር በተያያዘ የሚወጡ ሕጎች ያለልዩነት ለገቢ ሸቀጥም ይሠራል፡፡ ሶስተኛው የገቢ ሸቀጥን በሀገር ውስጥ ለመጠቀም የተወሰነ ክፍለ ወይም ጥሬ እቃው ከሀገር ውስጥ ይሁን ማለት አይቻልም፡፡

የገቢ ሸቀጥ ከሀገር ውስጥ ምርቶች ጋር በእኩል የመታየት መብት (National Treatment) መርህ ተጥሷል የሚባለው የተለያዩ ማሰገዳጃ አሠራሮችን ሲጥስ ነው፡፡ አንደኛ አባል ሀገር የገቢ ሸቀጥ ላይ ብቻ መጠነኛ የሀገር ውስጥ ቀረጥ ከጣለ፣ ሁለተኛ አንድ ሀገር አስቀድሞ ከሀገር ውስጥ ምርቶች በተለየ ገቢ ሸቀጥ ላይ ብቻ የናሙና ሙከራ መሰረት ሲያስቀምጥ፣ ሶስተኛ አንድ ሀገር ለቀጥተኛ የውጭ አገልግሎት የሀገር ውስጥ ጥሬ እቃን በተወሰነ ደረጃ እንዲጠቀሙ የሚያስገድድ ከሆነ፣ አራተኛ አንድ አባል ሀገር የፋይናንስ ሥርዓትን ለምሳሌ የሀገር ውስጥ ምርትን ለመጠቀም የግብር ቅነሳና በተለየ ሁኔታ የብድር አቅርቦት የሚያደርግ ከሆነና የሀገር ውስጥ ምርትን ለመጠቀም ኩባንያዎች ደጋግ ካደረገ እንዲሁም በመጨረሻ አንድ አባል ሀገር በተለየ ሁኔታ ለአንድ የገቢ ሸቀጥ የተለየ የጀምላ ወይም የቸርቻሮ መስመር፣ የትራንስፖርት ወይም ማከማቻን እንዲጠቀም የሚያስገድድ ከሆነ ነው፡፡ ነገር ግን የገቢ ሸቀጥ ከሀገር ውስጥ ምርቶች ጋር በእኩል የመታየት መብት (National Treatment) መርህ የሚጣሰበት ሁኔታዎች አሉ፡፡ እነዚህም በመንግሥት ጨረታ ወቅት ማለትም መንግሥታት ለራሳቸው የሚጠቀሟቸውን ምርቶች ለመግዛት ጨረታ በሚያወጡበት ጊዜ፣ የቁጥር ማዕቀብ በፊልሞች ላይ መጣል ይቻላል እንዲሁም አባል ሀገር ታዳጊ ሀገር ከሆነ ልዩ ደጋግ ሊያደርግ ይችላል፡፡

¹ በተጨማሪም ጥቅም ማለት ለደልዎ (a favour) ለምሳሌ በተለየ ሁኔታ እንደ ወሰን ሀብት (ለምሳሌ ማዕደን) በባቸንት ወደ ወጭ የመላክ መብት፣ ከበረታ (privilege) ለምሳሌ በተለየ ሁኔታ ቀረጥን የሚከፈል መብት፣ የአስተዳደር (immunity) መብት ለምሳሌ የጤና ግዴታዎችን ሳያሙክ ምርት ወደ ወጭ የመላክ መብት እና በተለየ ሁኔታ መታየት (Advantage) ለምሳሌ ቀረጥ የሚከፈል መብትን ይጠቅሳል፡፡

² ተመሳሳይ ምርት የሚለው ጸንቦ ሀገብ ለጨቃጫ ነው፡፡ እንደ ጥቅል መጠቀም መታየት የለበት አንድ በአንድ (Case-by-case) መታየት ነው የለበት፡፡ ይህም ሆኖ ግን የተለየ መሰረቶችን ለምሳሌ የምርት የመጨረሻ ግልጽነት ከገምገማ በማሰባሰብ፣ የተጠቃሚው ምርጫ ልማድ እና የምርት ባህሪና ጥራትን በምሳሌ ሳሙና እና የገቢ ሳሙና በሞት ተመሳሳይነት መገንጸ ይቻላል፡፡

ሰለሆነም እነዚህ ሁለት መርሆዎች ሲጠቀሱ የመጀመሪያው በተለያዩ ሀገራት ሞርቶች መካከል አለመግደባትን ሲይዝ ሁለተኛው ደግሞ ከውጭ የገባን ሞርት ከሀገር ውስጥ ሞርት ጋር በኩል የመታየት መብትን ያጎናጽፋል።

ሁለተኛው መርህ ማለትም የተገማችነት መርህ (Predictability Principle) እንደ መጀመሪያው መርህ ሁለት መገለጫዎች አሉት። የመጀመሪያው የግልጽነት መርህ (Transparency) ሲሆን ሁለተኛው አስገዳጅ የቀረጥ ጣሪያ ማስቀመጥ መርህ (Tariffs binding) ይባላል። ግልጽነት (Transparency) ሲባል ማንኛውም አባል ሀገር በዓለም አቀፍ ንግድ ላይ የሚከተላቸውን ፕሊሲዎችና በተለያዩ ጊዜ የሚቀርጹቸውን የተለያዩ ፕሊሲዎችና ሕጎች ለዓለም ንግድ ድርጅት በየጊዜው የሚሳወቅ መሆኑን የመስጠት ግዴታን የያዘ ነው። ሁለተኛው የተገማችነት መርህ የሆነው አስገዳጅ የቀረጥ ጣሪያ ማስቀመጥ መርህ ሲባል ማንኛውም አባል ሀገር ለንግድ አቻዎቻቸው/ሽራኮቻቸው በዕቃዎች ላይ የተቀመጡ የቀረጥ ጣሪያዎች በድርድር ካልሆኑ በስተቀር መቀየር እንደማይቻል ግዴታ መግባት ነው። እዚህ ላይ ልብ ሊባል የሚያስፈልገው ነገር አንድ ሀገር የዓለም ንግድ ድርጅት አባል ሲሆን፣ በሰሞሞነቱ ወቅት ካሰቀመጠው የቀረጥ ጣሪያ ማለፍ እንደይችል ይከለክላል እንጂ (ይህም ቢሆን የማይሰራበት ሁኔታ እንደተጠበቀ ሆኖ) በተለምዶ እንደሚባለው አንድ ሀገር የዓለም ንግድ ድርጅት አባል ሲሆን ወዲያውን የሰቀመጠውን ቀረጥ መላ ለመላ ያነሳል ወይም ዜሮ ያደርጋል ማለት አይደለም።

4. የዓለም ንግድ ድርጅት ተግባራት

የዓለም ንግድ ድርጅት ዋና ተግባር በሀገራት መካከል የንግድ መሰናክሎችን ማለትም ቀረጥና ቀረጥ ነገ ያልሆኑ መሰናክሎችን በማሰወገድ ነጻ ንግድን ማበረታታትና አለመግባባት ሲኖር በውይይትና ድርድር መፍታት ሲሆን ዘርዘር ባለ መልኩ ተግባሮቹ የሚከተሉት ናቸው።

- o ለመንግሥታት እንደ ንግድ መደራደሪያ መድረክ የገለግላል፤
- o በሀገራት መካከል ለሚካሄድ ንግድ የንግድ ህግ ይቀርጻል እንዲሁም የስተዳድራል፤
- o በመንግስታት/ሀገራት መካከል የንግድ አለመግባባቶች ሲኖሩ በውይይት ይፈታል፤

- o አባል ሀገራት የንግድ ፕሊሲዎቻቸውን ይገማገሙበታል፤
- o ለተዳጊ ሀገሮች መደብ ድጋፍ ይሰጣል።

5. የዓለም ንግድ ድርጅት ሰሞሞነቶች

በዓለም ንግድ ድርጅት የወጡ ሁሉም ሰነዶች ሕጋዊ መሠረት ስድስት ጥቅል ሰሞሞነቶችን ያቀፈ ነው። እነዚህ ስድስት ጥቅል ሰሞሞነቶች የሚከተሉት ናቸው፡-

- ሀ. የሸቀጦች/እቃዎች ንግድ ሰሞሞነት (Multilateral Agreements on Trade in Goods) ፣
- ለ. የአገልግሎቶች ንግድ ሰሞሞነት (Agreement on Trade in Services) ፣
- ሐ. የአሞራዊ ንብረት መብት ንግድ ሰሞሞነት (Agreement on Trade-Related Intellectual Property Rights) ፣
- መ. የንግድ ፕሊሲ ግምገማ (Trade Policy Review) ፣
- ሠ. የንግድ አለመግባባቶችን የመፍቻ ዘዴዎች (Understanding on the Settlement of Disputes) ፣
- ረ. የብዙሃነት ሰሞሞነቶች በአራት ዘርፎች (Plurilateral agreements in four sectors) ናቸው።

የመጀመሪያው ጥቅል ሰሞሞነት የሸቀጦች/እቃዎች ንግድ ሰሞሞነትን ((Multilateral Agreements on Trade in Goods) ስንመለከት ይህ ሰሞሞነት በሁለት የተከፈለ ሲሆን የመጀመሪያው የቀረጥና የንግድ አጠቃላይ ሰሞሞነት (GATT) ሲሆን፣ ሌላው ዕቃዎችን የተመለከተ ሌሎች አሰራ ሁለት ሰሞሞነቶችን³ የተመለከቱ ናቸው። የቀረጥና የንግድ አጠቃላይ ሰሞሞነት (GATT) ሲባል እ.ኤ.አ ከጃንዋሪ 1995 ማለትም የዓለም ንግድ ድርጅት ከመመስረቱ በፊት እ.ኤ.አ ከ1947 ጀምሮ የለውን የንግድ አጠቃላይ ሰሞሞነት (GATT) እስከ ማሻሻያዎቹ፣ እ.ኤ.አ ከ1947 ጀምሮ በአጠቃላይ ሰሞሞነት (GATT) ማዕቀፍ የተላለፉ ውሳኔዎችን፣ የቀረጥ መርሀግብርን (Tariff Schedule) እና የመርሀግብር አፈጻጸም ስርዐትን እና ከላይ እንደተጠቀሰው በሰባተኛው ማለትም በአራዊ የንግድ ድርድር ዘር ሰሞሞነት የተደረሰባቸው ስድስት ጉዳዮች እነርሱም ሌሎች ክፍያዎችና ግዴታዎች፣ የመንግስት የንግድ ድርጅቶች አሰራርን፣ የክፍያ ሚዛን እርምጃዎችን (Balance of Payments Provisions)፣ የጥሬ ነገር አሰራር ውህደትን እና ቀጣናዊ የንግድ ትስስርን፣ ግዴታን ማስተላለፍን እና ቀረጥ ማሻሻልን ይይዛል።

³ ማለትም ግብርን፣ ጨቀጠርቅና ልዩነት፣ ላኑሪና ልዩ ላኑሪ እርምጃዎች፣ ቴክኒካዊ የንግድ ገደቦች፣ ንግድ ነገ ያልሰጠበት ገዳዮች፣ ከዋጋ በታች የሚሰጥ (Anti-dumping) ገደብ፣ የንግድ ተመንግጥ ማጓጓዣ ምርመራ (Freshmeat Inspections)፣ ለገደ ጎዎ የተመሰገነ ሀገርን (Rule of Origin) የሰጠጨ ንግድ ልዩነት፣ ጽንግን ለፍ እቅጣግ/ገልገላን (Safeguard) ይይዛል።

ሀለተኛው ጥቅል ስምምነት የአገልግሎቶች ንግድ ስምምነት (Agreement on Trade in Services) ሲሆን፣ በዚህ ስምምነት መቶ ሀምሳ አምስት የአገልግሎት ዘርፎችን የተመለከቱ ስምምነቶችን የያዘ ነው። በዋናነትም ሀገራት አገልግሎቶችን በተመለከተ ካስቀመጡት የመቆጣጠር ወይም የክልከላ መጠን እንዳያልፍ ይከለክላል።

ሶስተኛው ጥቅል ስምምነት የአምራቅ ንብረት መብት ንግድ ስምምነት (Agreement on Trade-Related Intellectual Property Rights) ሲሆን፣ ለሁሉም አባል ሀገራት የሰጠው ቅድመ ሁኔታ የአምራቅ ንብረት በተለይ የኮፒ ራይት፣ የንግድ ምልክት፣ ፓተንት፣ ዲዛይን እና የመሳሰሉ የመብት ጉዳዮችን ጥብቅ ቁጥጥር እንዲያደርጉ ያስገደዳል። ቸግር ሲፈጠርም እንዴት መፈት እንዳለበት የሚያሳይ ሥርዓትን የያዘ ነው።

አራተኛው ጥቅል ስምምነት የንግድ ፕሊሲ ግምገማ ሲሆን፣ ይህም የአባል ሀገራትን የንግድ ፕሊሲ እና የንግድ አሰራር ሀገራትን እንዴት መገምገም እንዳለበት የሚያመለክት ስምምነት ነው። አምስተኛው ጥቅል ስምምነት በአባል ሀገራት መካከል የንግድ አስመግባባቶችን የመፍቻ ዘዴዎች የሚጠቀም ሲሆን፣ አባል ሀገራት የንግድ አስመግባባት ሲገጥሟቸው መከተል ያለባቸውን ሂደት የሚጠቀም ነው። የመጨረሻው ጥቅል ስምምነት የብዙሃነት ስምምነቶች በአራት ዘርፎች ናቸው።

6. አትዩጽዮ አባል ለመሆን እያደረገችው የለው ድርድር የሚገኝበት ደረጃ

የዓለም ንግድ ድርጅት መስ አባል ለመሆን በማሰብ አትዩጽዮ የተመልካችነት ደረጃን (observing status) እ.ኤ.አ በ1997 ያገኘች ሲሆን፣ እ.ኤ.አ በጥር 10፣ 2003 ደግሞ የድርጅቱ መስ አባል ለመሆን ጥያቄ አቅርባለች። ይህንን ተከትሎም የዓለም ንግድ ድርጅት ጠቅላላ ገባኤ እ.ኤ.አ መጋቢት 10፣ 2003 የሥራ ቡድን (Working Party) በማቋቋም የሀገሪቱን የንግድና የኢኮኖሚ ሥርዓት ገምገማዋ። በሁለተኛ ደረጃ የአትዩጽዮ መንግሥት የውጭ ንግድ ሥርዓት የመግባቢያ ሰነድ (Memorandum of Foreign Trade Regime) በማዘጋጀት እ.ኤ.አ በተህሳስ 2006 ለድርጅቱ አቅርቧል። ይህ የመግባቢያ ሰነድም የሀገሪቱን የተለያዩ የምጣኔ ሀብት ፕሊሲዎችን ማለትም የገንዘብ እና የባጂት ፕሊሲዎችን (monetary and fiscal policy)፣ የዋጋ ቁጥጥርና የውድድር ፕሊሲ

(pricing and competition policy)፣ የፕራይቪታይዜሽን ፕሊሲ፣ የወጪና ገቢ ንግድ ስነጥፍ፣ የንግድ መብት ሕግ (rules on trading right)፣ የግብርና ፕሊሲ፣ የአገልግሎት ንብረት መብት ጥበቃ (protections for intellectual property rights) እና የአገልግሎት ንግድን የሚመለከቱ ፕሊሲዎች (policies affecting services trade) የያዘ ነው።

ይህን ተከትሎ በነዚህ የሀገሪቱ ፕሊሲዎች ዘሪያ ከተለያዩ አባል ሀገራት የመጀመሪያ ዘር ጥያቄዎች የቀረቡ ሲሆን፣ ለነዚህ ጥያቄዎች ተገቢው ምላሽ እ.ኤ.አ በጥር 2008 ተሰጥቷል። ከዚህ በተጨማሪም የአትዩጽዮን የአባልነት ጥያቄ የሚከተለው የሥራ ቡድን የመጀመሪያውን ሰብሰባ እ.ኤ.አ በግንቦት 2008 ያካሄደ ሲሆን፣ የአትዩጽዮ መንግሥት በሰብሰባው በመገኘት ተጨማሪ ማብራሪያ ሰጥቷል። እ.ኤ.አ በ2009 ለአትዩጽዮ ሌላ ዘር ጥያቄዎች በውጭ ንግድ ሥርዓት ዘሪያ ቀርቦው አስፈላጊው ምላሽ ከተጨማሪ መረጃዎች ጋር በአትዩጽዮ መንግሥት ቀርቧል። ሁለተኛው የሥራ ቡድን ሰብሰባም እ.ኤ.አ በግንቦት 06፣ 2011 ተካሂዷል።

ከሁለተኛው የሥራ ቡድን ሰብሰባ በኋላ ከአሜሪካ፣ ከካናዳ እና ከአውሮፓ ህብረት ኮሚሽን ሶስተኛ ዘር ጣያዎች እ.ኤ.አ በነሐሴ 2011 ቀርቦዋል። በመቀጠል ሁለተኛው የሥራ ቡድን ሰብሰባ እ.ኤ.አ መጋቢት 2012 ተካሂዷል። በተጨማሪም የመጀመሪያ ደረጃ የሁለትዮሽ ድርድር (Bilateral Negotiation) ከሶስት ሀገራት ማለትም ከአሜሪካ፣ ከካናዳ እና ከአውሮፓ ህብረት ጋር በጀነቫ ተካሂዷል።

ከዚህ በኋላም አራተኛ ዘር ጥያቄዎች ከአሜሪካ፣ ከካናዳ፣ ከአውሮፓ ህብረት ኮሚሽን እና ከደቡብ ኮሪያ እ.ኤ.አ ግንቦት 2012 ቀርቧል። ይህን ተከትሎም የአትዩጽዮ መንግሥት 12 ሰነዶችን ያዘጋጀ ሲሆን፣ ዋና ዋናዎቹም የሸቀጠችና አገልግሎቶች ንግድን የሚመለከቱ፣ የገቢ ንግድ ፈቃድን የተመለከተ እና ሌሎች ሰነዶችን ይይዛል። ከዚህ በኋላም አራተኛው የሥራ ቡድን ሰብሰባ እ.ኤ.አ በጥር 2020 የተካሄደ ሲሆን፣ ከዚህ በተጨማሪም የሁለትዮሽ ድርድር ከ ሶድስት ሀገራት ማለትም ከአሜሪካ፣ ከካናዳ፣ ከአውሮፓ ህብረት፣ ከኒውዘላንድ፣ ጃፓን እና ቻይና ጋር በጀነቫ ተካሂዷል።

* ድርድር የተከራው በቀረበው የሸቀጠች የቀረጥ መጠን (Goods Offer) ላይ ነበር።
 * ድርድር የተከራው በሸቀጠች እና አገልግሎቶች የቀረጥ መጠን (Goods and services Offer) ላይ ነበር።

አሞስተኛ ዙር ጥያቄዎች ከአሜሪካ፣ ከአውሮፓ ህብረት እና ከታይላንድ እ.ኤ.አ ሚያዝያ 29፣ 2020 ቀን በኋላ እ.ኤ.አ በመጋቢት 2021 ሞላሽ ተሰጥቶባቸዋል። ይህ ጽሁፍ በሚዘጋጅበት ወቅት የኢትዮጵያ መንግሥት ተጨማሪ ሰነዶችን እያዘጋጀ ሲሆን አሞስተኛ ዙር የሥራ ቡድን ስብሰባ በቅርቡ ለመካሄድም አቅዷል።

ከላይ ከቀረበው ጽሁፍ እንደሚነሳው የዓለም ንግድ ድርጅት ሙሉ አባል ለመሆን የሚደረገው ድርድር ውስብስብ፣ አስቸጋሪና ጊዜ የሚጠይቅ መሆኑን ነው። ውስብስብ የሚያደርገው የተለያዩ አባል ሀገራት በሀገራችን የተለያዩ ፍላጎት ያላቸው በመሆኑ ይህን ፍላጎታቸውን በበቂ ሁኔታ ለመሰጠብ አስቸጋሪና ውስብስብ እንዲሁም ጊዜ የሚፈልጉ ጥያቄዎችን ስለሚያቀርቡ ነው። በተጨማሪም ድርድር በዓለማዊ ንግድ እውቀት እጅግ ከላቀ መደቶች ጋር ስለሆነ የሚካሄደው አግባብነት ባለው የምርመርና የመረጃ አቅርቦት ለእኛ ተደራዳሪዎች ማቅረብ ስለሚያስፈልግ እነዚህ ምርመራዎችን በጥራት ለመካሄድም ረጅም ጊዜ እና የተለያዩ ተቋማትን ቅንጅት ስለሚያስፈልግ ነው።

7. ሀገራችን የዓለም ንግድ ድርጅት አባል በመሆን የሚፈጠሩ እድሎች እና ስጋቶች

ይህን ርእሰ በተመለከተ በሀገራችን በተደጋጋሚ ሰፊ ወይም (በተለይ በመገናኛ ዘዴዎች በመጠቀም) የተካሄደ ሲሆን፣ አሁንም ደረሰ የኢትዮጵያ መንግሥት ከጉዳቱ ይልቅ ጥቅሙ የመዘናኛ በሚል የአባልነት ጥያቄ ካቀረበ ብዙ ዓመታት በኋላም ክርክሩ እንደቀጠለ ነው። ይህም ክርክር የሚያጠነጥነው ኢትዮጵያ አባል ብትሆን የሞታገኘው ጥቅም የመዘናኛ በሚልና ከጥቅሙ ይልቅ ጉዳቱ ይበልጣል በሚል መካከል ነው።

ኢትዮጵያ አባል ብትሆን ጥቅሙ የመዘናኛ የሚለት (የኢትዮጵያ መንግሥትን ጨምሮ) መከራከሪያ በጥቅስ ሲታይ ኢትዮጵያ የዓለም ንግድ ድርጅት ሙሉ አባል በመሆኗ በረጅም ጊዜ ውስጥ የምጣኔ ሀብት እድገቷን ለማፋጠን እንደሚያግዛት ያምናሉ። ስለሆነም የድርጅቱ አባል በመሆን የሚገኘው ጥቅም ከአጭር ጊዜ አኳያ ሳይሆን ከረጅም ጊዜ አንጻር መታየት እንዳለበት በአጽንኦት ያስረዳሉ። ይህን የረጅም ጊዜ ጥቅም በመገንዘብ ነው የኢትዮጵያ መንግሥትም የአባልነት ጥያቄውን ለድርጅቱ

የቀረበው። በጥቅስ አባል በመሆን የሚገኘን ጥቅም የሚደግፋ አካላት የሚያቀርቡት መከራከሪያ ነጻ ገበያ ከሚያስገኘው ጥቅም አኳያ ነው። ማለትም፡-

- o የንግድ መሰናክሎችን በማሰወገድ የአንድ ሀገር ዜጎች በተለይ ተጠቃሚዎች (Consumers) የተለያዩ ምርት በዘቅተኛ ዋጋ ስለሚቀርብላቸው ሰፊ ምርጫ እንዲኖራቸው ያደርጋል፤
- o አምራቾች (Producers) በቀላሉ ወደ ሌሎች ሀገሮች ገበያ በመላክ ሰፊ የገበያ እድል ማግኘት ይችላሉ፤
- o የዓለም ንግድ ድርጅት ሁሉም አባል ሀገራት የምጣኔ ሀብት ፕላንታቸውን ግልጽ እና ወጥ እንዲያደርጉ ስለሚያስገድድ በተለይ ታዳጊ ሀገራት የተሻሉ ህጎችን ለመውጣትና ጠንካራ ተቋማት ለመገንባት ያግዛቸዋል፤
- o ቀጥተኛ የውጭ አገልግሎት መሰጠት በቀላሉ መሳብ ያስችላቸዋል፤ ይህም የካፒታል ፍላጎትን እና የቴክኖሎጂ ሽግግርን ያፋጥናል፤
- o በሀገራት መካከል የንግድ አለመግባባት ሲኖር ብቁ በሆኑ የሕግ ሰዎች በመታገዝ መፍታት ያስችላል እንዲሁም የተጣራ የሀገራት ገቢን (country's net income) ለመሳደግ እንደሚያግዝ ይጠቅሳሉ።

በአንጻር በሌላው ወገን እንደ ስጋት የሚያነሳቸው ጉዳዮች፡-

- o በተለይ እንደ ሀገራችን በመልማት ላይ ባሉ ሀገራት የአንድስትሪ ዘርፍ በእንጭጭ ደረጃ (Infant industry) ላይ ያለ በመሆኑ አቅማቸውን ከገንቡ ግዙፍ ዓለማዊ ተቋማት ጋር መወዳደር ስለማይችሉ ከሀገር ውስጥ ገበያ በቀላሉ ለውጡ ይችላሉ፤
- o በመልማት ላይ ባሉ ሀገራት ዋናው የመንግሥት ገቢ ምንጭ (Government revenue) ቀረጥ በመሆኑ በድርድር ወቅት የቀረጥ ጣሪያው (Binding Rate) በአባል ሀገራት ጭና ዘቅተኛ እንዲሆን ከተደረገ የመንግሥት ገቢ ለቀንሶ ይችላል ይህም በበጀት ላይ አስታዎ ተጽእኖን ሊያሰከትል ይችላል፤
- o ከዓለም አቀፍ ፕላንታ ጋር የተያያዘ ስለሆነ ይህም ድርጅቱ በሞዕራባውያን ተጽእኖ (በተለይ በአሜሪካ) ስር የወደቀ በመሆኑ የሌሎች ሀገራት ፍላጎትን (በተለይ የቻይና፣ የሩሲያ እና የአፍሪካ) አያገናዝብም፤
- o የበለጸገ ሀገሮች ይህ ተቋም ከመመስረቱ በፊት የፈለጋቸውን መንገድ በመጠቀም የለመ ቢሆንም፣ ታዳጊ ሀገራትን ግን እነሱ የደረሰባቸውን ደረጃ ብቻ በማገናዘብ የሌሎች ታዳጊ ሀገራት ነባራዊ ሁኔታን አያገናዝብም የሚል ነው።

8. መደምደማ

በዚህ ጽሁፍ ለመደሰስ እንደተሞከረው የዓለም ንግድ ድርጅት ነጻ ንግድን ለማሳለጥ የተቋቋመ ሲሆን ሀገራት የዚህ ተቋም አባል ሲሆኑ የሚያገኙት ጥቅም ሆኖ የሚያስከትለው ጉዳት የሚወሰነው በሀገር ውስጥ በሚከናወኑ ሞጣኔ ሀብታዊ እንቅስቃሴዎች ነው። ፡ ይህም ማለት አንድ ሀገር ከራሷ ተርፎ ለዓለም ገበያ የሚቀርብ በቂ ሞርት ሞጣኔ ሃብቷ የሚያመነጭ ከሆነ ይህን ሞርት በአለም ገበያ በቀላሉ ለመሸጥ ሰፊ እድል ይፈጥራል። በአንጻሩ የሚሞረት አቅም ውስን በሆነበት ወደ ውጭ ከመላክ(Export) ይልቅ ወደ ሀገር

የሚገባው(Import) ስለሚበልጥ የንግድ ሚዛን መዛባትን በማምጣት የማክሮኢኮኖሚ መዛባትን ሊያስከትል ይችላል። ስለሆነም የዓለም ንግድ ድርጅት አባል መሆን ጥቅሙ ያመዘናል? ወይስ ጉዳቱ? በሚለው ላይ ትኩረት ከማድረግ ልቅ ለውጭ ገበያ የሚቀርብ ትርፍ ሞርት/ አገልግሎት አለ ወይ? የውጭ ቀጥተኛ ኢንቨስትመንትን ለመሳብ ሞንሰ የተፈጥሮ ፀጋ እና ሞቹ የሞጣኔ ሀብት ፕሊሲዎች አሉ? የሚለት ላይ ትኩረት ማድረግ ነው ቁም ነገሩ ሞክንያቱም ያለበቁ ሞርት አንድ ሀገር የሌላ ሀገር ገበያን ልትሻ ስለማትችል።

WORLD TRADE ORGANIZATION

የፋይናንስ አካታችነትና አንደንድ ነጥቦች

በራቱ መጽሔት በፋይናንስ አካታችነት ሞንነት ላይ፣ እየተደረገ ባለው እንቅስቃሴና አገራችን በደረሰበት ደረጃና በሌሎች ጥያቄዎች ላይ ከኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የፋይናንስ አካታችነት ጽ/ቤት ጋር ቀለ ሞልልስ አካሂዳለች፡፡ እንደሚከተለው ቀርቧል፡፡

በራቱ፡ የፋይናንስ አካታችነት ማለት ምን ማለት ነው?

ፋ/አ/ጽ/ቤት፡ የፋይናንስ አካታችነት ማለት አመቺ የሆነ የፋይናንስ አገልግሎት መደረጃዎችን በማስፋፋትና ተመጣጣኝ ዋጋ ያላቸው የፋይናንስ ምርትና አገልግሎቶችን በማመቻቸት ከፋይናንስ ተደራሽነትና ተጠቃሚነት የተገለለ ግለሰቦችንና ኢንቲርፕራይዞችን የፋይናንስ ዕውቀትና ክህሎት በማሳደግ የፋይናንስ ምርትና አገልግሎት ተጠቃሚ እንዲሆኑና በሥርዓቱ ውስጥ በዘላቂነት እንዲካተቱ ማስቻል ነው፡፡

በራቱ፡ በአሁኑ ወቅት አጠቃላይ የፋይናንስ አካታችነት ሁኔታ በአገራችን ምን ደረጃ ላይ ይገኛል?

ፋ/አ/ጽ/ቤት፡ ኢትዮጵያ ከቅርብ ዓመታት ወዲህ በፋይናንስ አካታችነት ዕድገት ላይ ከፍተኛ መሻሻል አሳይታለች፡፡ ይህም በፍላጎትና በአቅርቦት አመላካቾች ይገለጻል፡፡ በፍላጎት በኩል ያሉ መረጃዎች እንደሚያሳዩት በ2006 ዓ.ም. 22% የነበረው የፋይናንስ አካታችነት መጣኔ በ2012 ወደ 45% አድጓል፡፡ በተመሳሳይ ሁኔታ፡ በ2006 ዓ.ም ለ100 ጎልማሶች 68 ደርሰው የነበረው የግብይት ሂሳብ ቁጥር መጋቢት 2014 ወደ 257 ማደገን የአቅርቦት በኩል መረጃዎች ያመለክታሉ፡፡

በዘርዘር አመለካቾችም ደረጃ ሲታይ የአገልግሎት መስጫ መደረጃዎች (ቅርንጫፍ፣ ወኪል፣ የክፍያ መፈጸሚያ ማሻገር፣ የክፍያ ነቀጦች፣ የሞባይል ገንዘብ፣ ወ.ዘ.ተ) እና የፋይናንስ ምርትና አገልግሎት (ቁጠባ፣ ብድር፣ መደን፣ ክፍያ ወ.ዘ.ተ) በማደጋቸውና በመስፋፋታቸው ከላይ የተገለጹት ዋና ዋና ዕድገቶች ለመዘገቡ ችለዋል፡፡ ለዚህም እንደ መሠረታዊ መነሻ ሆኖ የሚጠቀሰው በ2008 ዓ.ም. በሚኒስትሮች ም/ቤት የጸደቀው ብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ስትራቴጂ በትግበራ ላይ መዋል ነው፡፡

ይህም ሆኖ የኢትዮጵያ የፋይናንስ አካታችነት መጣኔ (45) ከሌሎች የሞሰራቅ አፍሪካ አገሮች ጋር ሲነጻጸር አነስተኛ

ነው፡፡ ለሞሳሌ ኬንያ 83%፣ ሩዋንዳ 93%፣ እና ዛምቢያ 69% ደርሰዋል፡፡ በመሆኑም የእኛን የፋይናንስ አካታችነት ምጣኔ የበለጠ ለማሳደግ ከፍተኛ ዕድል አለ፡፡ ከዚህ አኳያ ሁለተኛው ብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ስትራቴጂ በቅርቡ በሚኒስትሮች ም/ቤት ጸደቆ ወደ ሥራ ገብተናል፡፡

በራቱ፡ የፋይናንስ አካታችነት የትኞቹን የፋይናንስ አገልግሎቶች ያካትታል? የገንዘብ ቁጠባና ብድር የሕብረት ሥራ ማህበራትን በፋይናንስ አካታችነት ውስጥ ተካተዋል? በዚህ ረገድ በእኛና በሌሎች አገሮች ስላለው ልምድ ማብራሪያ ቢሰጥበት?

ፋ/አ/ጽ/ቤት፡ በፋይናንስ አካታችነት ውስጥ የክፍያ፣ የቁጠባ፣ የብድር፣ የሃዋላ፣ የመደንና ሌሎች የፋይናንስ አገልግሎቶች የሚካተቱ ሲሆን አገልግሎቱን የሚሰጡት መደበኛ የፋይናንስ ተቋማትን በሚቆጣጠር አካል ፍቃድ የተሰጣቸው የፋይናንስ ተቋማት ናቸው፡፡

እንደየሀገሩ ተጨባጭ ሁኔታ ሌሎች መደበኛ የልሆኑ ወይም በከፊል መደበኛ የሆኑ የፋይናንስ ተቋማትም በአቅርቦት ሰንሰለቱ ለሳተፋ ይችላሉ፡፡ ለሞሳሌ የገንዘብ ቁጠባና ብድር የሕብረት ሥራ ማህበራት በብዙ አገሮች የሚኖሩና ዝቅተኛ ገቢ ያላቸውን የሕብረተሰብ ክፍሎች ጨምሮ በሚለዩን ለሚቆጠሩ አባሎቻቸው የፋይናንስ አገልግሎቶችን ይሰጣሉ፡፡ ለድህነት ቅንብ ያላቸውን አስተዋጽኦ ለማሳደግና ቁጠባን ከፍ ለማድረግ ለጋሾችና መንግሥታት ብዙውን ጊዜ ማህበራትን በሎጂስቲክና በሥልጠና ይደግፋሉ፡፡

በኢትዮጵያም የገንዘብ ቁጠባና ብድር የሕብረት ሥራ ማህበራት በፋይናንስ አካታችነት ረገድ ከፍተኛ አስተዋጽኦ በማድረግ ላይ ይገኛሉ፡፡ በአሁኑ ወቅት ከ21,000 የሚበልጡ የገንዘብ ቁጠባና ብድር የህብረት ሥራ ማህበራት ከ5 ሚሊዮን በላይ ለሚሆኑ አባሎቻቸው የቁጠባ፣ የብድርና የመደን አገልግሎት በመስጠት ላይ ይገኛሉ፡፡ የብድርና ቁጠባ አገልግሎቱን የሚሰጡት በተቋቋሙበት የሕግ ማዕቀፍ መሠረት ሲሆን፣ ከብድርና ቁጠባ ውጪ ያሉ አገልግሎቶችን የሚሰጡት ከሌሎች መደበኛ የፋይናንስ ተቋማት ጋር በመጣመር ወይም በወኪልነት በማገልገል ጭምር ነው፡፡

በኢትዮጵያ ሁኔታም የገንዘብ ቁጠባና ብድር ሕብረት

ሥራ ማህበራት ለፋይናንስ አካታችነት መስፋፋትና ማደግ ከተደራሽነትና የፋይናንስ ሞርትና አገልግሎትን በተለይም አነስተኛ ገቢ ላለው ህብረተሰብ ከማዳረስ አኳያ ትልቅ ሚና አላቸው።

ብሪቱ፡ የ2008ቱ ብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ስትራቴጂ ዋና ዋና ስኬቶች እንዴት ይገለጻሉ?

ፋ/አ/ጽ/ቤት፡ ከፋይናንስ አካታችነት መሠረታዊ ዓላማዎች አንዱ ከፋይናንስ አካታችነት የተገለጹ ጎልማሶችን ወደ ፋይናንስ ሥርዓቱ እንዲካተቱ በማድረግ ዘላቂነት የለው የፋይናንስ ሞርትና አገልግሎት ተጠቃሚ እንዲሆኑ ማድረግ ነው። ሥራውም ስትራቴጂ በመቅረጽና በመንግሥት በማስጸደቅ በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ መሪነትና አስተባባሪነት የሚከናወን ነው። በዚህ ረገድ የ2008 ብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ትግብራ ከተጀመረ ወዲህ የሚከተሉት ዋና ዋና ስኬቶች ተመዘግበዋል።

- 1) የግብይት ሂሳብ እንዳላቸው ሪፖርት የደረገ ጎልማሶች ሞጣኔ በ2006 ዓ.ም ከነበረበት 22 በመቶ በእጥፍ ጨምሮ በ2012 ወደ 45 በመቶ አድጓል፤
- 2) በመደበኛ የፋይናንስ ተቋማት እንደሚቆጥቡ ሪፖርት የደረገ ጎልማሶች ቁጥር ባለፉት ስድስት ዓመታት ከ14 በመቶ ወደ 30 በመቶ አድጓል፤
- 3) ከመደበኛ የፋይናንስ ተቋሞ ብድር የወሰዱ ጎልማሶች በዕቅዱ መነሻ ላይ ከነበረበት 10 በመቶ መጠነኛ ዕድገት በማሳየት ወደ 11 በመቶ ከፍ ብሏል፤
- 4) በ2008 ለ100 ጎልማሶች 68 ደደርሰ የነበረው የተቀማጭ ሂሳቦች ቁጥር መጋቢት 2014 ላይ 158 ደርሷል፤
- 5) በ2008 ለ100 ሺህ ጎልማሶች 7 ደደርሰ የነበረው የባንክ ቅርንጫፍኛ ብዛት የ100% ዕድገት በማሳየት ወደ 14 አድጓል፤
- 6) በ2008 የባንክና የሞባይል ገንዘብ ወኪሎች አልነበሩም ማለት ይቻላል። በዕቅዱ መነሻ ላይ ለ100 ሺህ ጎልማሶች 3 ደደርሰ የነበረው መጋቢት 2014 ላይ ከ90% በላይ እድገት በማሳየት 250 ደርሷል፤
- 7) በ2008 የሞባይል ገንዘብ አገልግሎት እጅግ ውስን ነበር። በዚህ ጊዜ ሞባይል ዋሌት ከጠቅላላ የግብይት ሂሳቦች ውስጥ ከአንድ በመቶ የነበረ ድርሻ ነበረው። ከስትራቴጂው ትግብራ ወዲህ ግን ቁጥር በከፍተኛ ደረጃ በመጨመሩ መጋቢት 2014 ላይ ወደ 38 ሚሊዮን ከፍ ብሏል። ይህም ለ100 ጎልማሶች ሲሰላ ወደ 67 ሂሳቦች ገደማ ነው።

ለዚህም ስኬት በ2008ቱ ስትራቴጂ ውስጥ በዘርዘር የተቀመጡ ግቦች በአማካይ ከ80 በመቶ በላይ

መተግበራቸው እንደሆነ መረጃዎች የመላክታሉ። ይህ ስኬት ለሁለተኛ ጊዜ ለተቀረጸው ብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ስትራቴጂ ቀረጸ ሠፊ መሠረት የጣለና ለአፈጻጸሙም ከፍተኛ ተነሳሽነትን የሚፈጥር ነው።

ብሪቱ፡ ጽ/ቤቱ የፋይናንስ አካታችነትን ለማሳካት ኃላፊነት ከተሰጣቸው ሌሎች ተቋማት ጋር የለው የሥራ ሁኔታ ምን ይመስላል?

ፋ/አ/ጽ/ቤት፡ የፋይናንስ አካታችነት ሥራ በባሕሪው ብዙ የመንግሥትና የግል ተቋማትን ተነሳሽነትና ቁርጠኝነትን የሚጠይቅ ነው። ይህም በአገልግሎቱ ተጠቃሚ የልሆኑ ጎልማሶችን ወደ ሥርዓቱ ለማስገባት የግድ ስለሚል ነው። የፊ/አ/ጽ/ቤት ዋና ተግባራዊ ከዚህ የሥራ ባህሪ የሚመጭ ሲሆን የሚመለከታቸውን ተቋማት እና ባለድርሻ አካላት ማስተባበር፣ ሥራቸውን መገምገምና ተደራሽነቱን በየደረጃው በመተንተን ችግሮችን በመፍታት ዓላማውን ማሳካት ነው።

ሁለተኛው ብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ስትራቴጂ የሚከተሉትን የማስፈጸሚያና የቁጥጥር መዋቅሮች ያካትታል።

- 1ኛ/ ብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ካውንስል፡- የፐሊሲ አውጭና ውሳኔ ሰጪ አካል፤
- 2ኛ/ ብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ስቲሪንግ ኮሚቴ፡- የካውንስሉ አማካሪ፤ እና ድጋፍ ሰጪና የስትራቴጂው ትግበራን የሚከተል አካል ነው፤
- 3ኛ/ ክልላዊ የፋይናንስ አካታችነት ካውንስል፡- ተጠሪነቱ ለብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ካውንስል ሆኖ የክልሉን ፋይናንስ አካታችነት በበላይነት ይመራል፤
- 4ኛ/ የፋይናንስ አካታችነት ጽ/ቤት፡- የፋይናንስ አካታችነትን በሀገር አቀፍ ደረጃ የማስተባበር፣ የመገምገምና የመቆጣጠር ኃላፊነት የተሰጠው፣ በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ውስጥ የተደራጀና ተጠሪነቱም ለብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ካውንስል የሆነ አካል ነው።
- 5ኛ/ የፕሮግራም ፈጻሚዎችና አስተባባሪዎች፡- በሁለተኛው ብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ስትራቴጂ መሠረት የተቀመጡ ፕሮግራሞችን የሚፈጸሙና በሥጥውም ከየተቋማት የተወጣጡ የሥራ ቡድን አባላትን በማዋቀር ስትራቴጂውን የሚተገብሩ ናቸው።
- 6ኛ/ የክልል የፋይናንስ አካታችነት ግብርኃይል፡- የፋይናንስ አካታችነት ሥራን በክልል ደረጃ ለማስፋፋትና ለመሳደግ ኃላፊነት የተሰጣቸው ቋሚ ሠራተኞች

ናቸው። ተጠሪነታቸውም ለክልል የፋይናንስ አካታችነት ካውንስል ሲሆን ከፋይናንስ አካታችነት ጽ/ቤት ጋር በቅርብ በመሆን ሥራቸውን ያከናውናሉ።

ብሪቱ፡ የፋይናንስ ተቋማት አዳዲስ የቴክኖሎጂ ውጤቶች እሥራር መከተላቸው የፋይናንስ አካታችነትን ለማምጣት ያለው ሚና በገለጸ?

ፋ/አ/ጽ/ቤት፡ የፋይናንስ ተቋማት አዳዲስ የቴክኖሎጂ ውጤቶችና አሰራር በመከተላቸው በፋይናንስ አካታችነት ረገድ ከፍተኛ መሻሻል አሳይቷል። ከሰባት ዓመት በፊት ብዙም የማይታወቁት የሞባይል ገንዘብ፣ የሞባይል ባንክነግ፣ የኢንተርኔት ባንክነግ እና የዲቢት ካርድ አገልግሎት ተጠቃሚ ደንበኞች ቁጥር መጋቢት 2014 ዓ.ም. በቅደም ተከተል ወደ 37.5 ሚሊዮን፣ 15.5 ሚሊዮን፣ 3.9 ሚሊዮን እና 28.7 ሚሊዮን ደርሷል። ይህም የዲጂታል ፋይናንስ አገልግሎት ዕድገት በጥልቀትና በሰፊ እየደገና እየተሰፋፋ መምጣቱን ያሳያል።

ብሪቱ፡ በአጠቃላይ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የፋይናንስ አካታችነትን ለመተግበር የደረገው እንቅስቃሴ ምን ይመስላል?

ፋ/አ/ጽ/ቤት፡ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የፋይናንስ አካታችነትን ለመተግበር በርካታ ሥራዎችን እያከናወነ ይገኛል። የተቀማጭ ሂሳቦች፣ የብድር አቅርቦት፣ የመደን ሽፋን፣ የክፍያ ሥርዓትን እና የዲጂታል ፋይናንስ አገልግሎትን ለማሻሻል በየጊዜው ተግባራዊ ያደረጋቸውን የህግ ማሻሻያዎች መመልከት ለዚህ ጉልህ ማሳያዎች ናቸው። ከሰጠው መካከል የሚከተሉት ይገኙባቸዋል፡-

1. የባንክ አዋጅና የአነስተኛ የፋይናንስ ሥራ አዋጅ መሉ ለመሉ ከወለደ ነፃ ባንኮችን ማቋቋምን የሚፈቅድ ሆነው ተሻሽለዋል፤
2. የመደን ሥራ አዋጅ ሼሪያ መር የመደን ተቋም (ታካፋይ የመደን ተቋም) መቋቋም የሚፈቅድ ሆኖ ተሻሽሏል፤
3. የተቀላቀሽ ንብረት የዋሰትና መብት የሚያረጋግጥ አዲስ አዋጅ ወጥቷል፤
4. ኤጀንት ባንክነግ፣ የፋይናንስ ተቋማት ቅርንጫፍ አከፋፈትን፣ ለክፍያ ፈጻሚዎችና (ኦፕሬተሮች) አቅራቢዎች (ኢቮሮሰ) ፈቃድ መስጠትን፣ የፋይናንስ አገልግሎት ተጠቃሚዎች ጥበቃን፣ ተቀላቀሽ ንብረት በዋሰትና መመዘገብን፣ በዋሰትና የሚያዘ ተቀላቀሽ ንብረትን በኩድ የመለየት፣ የመተመንና የመመዘገብ

ሥራን በተመለከተ አዳዲስና የተሻሻሉ መመሪያዎች ወጥተዋል።

5. ብሔራዊ የፋይናንስ ዕውቀትና ግንዛቤ ማስፋፊያ ስትራቴጂ ወጥቷል፤
6. ብሔራዊ አነስተኛ የዲጂታል ክፍያ ስትራቴጂ ተዘጋጅቷል፤
7. በዋሰትና የሚያዘ ተቀላቀሽ ንብረትን ለመመዘገብ የሚያስችል ማዕከላዊ የኤሌክትሮኒክ ሥርዓት ተዘርግቷል፤
8. የክሬዲት ሪፈራንስ ቢሮ ተሻሽሏል፤
9. 3ኛው የገጠር ፋይናንስ መርህ ግብር ተዘጋጅቶ በልዩ ልዩ አካላት ተግባራዊ በመደረግ ላይ ይገኛል፤
10. ሀሰተኛው ብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ስትራቴጂ በቅርቡ በሚኒስትሮች ምክርቤት ጸድቆ ወደ ትግበራ ተገብቷል።

የዚህ ሁሉ ሥራ ደምር ውጤት በተለይም በፋይናንስ አካታችነት ረገድ ለተመዘገበው ውጤት ከፍተኛ አስተዋፅዖና መደላድል ከመፍጠሩም በላይ ወደፊት በዚህ ረገድ በሚደረግ የሥራ ሂደት የፋይናንስ አካታችነትን የበለጠ ለማሳደግና ለማስፋፋት ከፍተኛ አዎጋኝነት ሚና ይጫወታል።

ብሪቱ፡ ለሁለተኛ ጊዜ የተቀረፀውና በሚኒስትሮች ምክርቤት በቅርቡ የጸደቀው ብሔራዊ የፋይናንስ አካታችነት ስትራቴጂ ዋና ዋና ፕሮግራሞች ምንድን ናቸው?

ፋ/አ/ጽ/ቤት፡ ስትራቴጂው “የፋይናንስ አካታችነት የሰፊነት አትዮጵያ” የሚል ራዕይ ያነገበና በ2018 ደግሞ የፋይናንስ አካታችነትን በማሳደግና በማሰራጸ የጎልማሶችን ተጠቃሚነት ወደ 70 በመቶ ለማድረስ ተልዕኮ ያለው ነው።

ይህን ስትራቴጂ ለመተግበር የፋይናንስ አካታችነትን የማሳደግ (Scale)፣ የፋይናንስ አካታችነትን የማሰራጸ (Deepening) እና ዘርፈ ብዙ አስቸኳይ- የፋይናንስ ትምህርትንና የፋይናንስ ተጠቃሚዎች ጥበቃን ማጠናከር (Cross cutting) ስልቶችን ይከተላል። በእነዚህ ሶስት ተናባቢ ስልቶች ሥር የተደራጁና 11 የሚሆኑ ፕሮግራሞች ተካትተዋል።

1ኛ/ የፋይናንስ አካታችነትን ለማሳደግ (Scaling Financial Inclusion)፡-

1. የፋይናንስ አካታችነት መረጃ አሰባሰብና ትንተና ማጠናከር፡- ቁልፍ ስትራቴጂአዊ አስቸኳይ፤
2. ሞባይል ገንዘብን በማስፋፋት ዲጂታል ክፍያዎችን ማጠናከር፤
3. አገልግሎት ባልተደረሰባቸው አካባቢዎች የፋይናንስ አካታችነትን ማስፋፋትና ማሳደግ፤

- 4. የሴቶች የፋይናንስ አካታችነትን ማሳደግ፤ እና
- 5. ከሸራራ መርህ ጋር የሚጣጣሙ የፋይናንስ መሠረተ ልማቶችን ማስፋፋት

2ኛ/ የፋይናንስ አካታችነትን ለማሰረጽ (Deeping Financial inclusion):-

- 1. መደበኛና ከሸራራ መርህ ጋር የተጣጣሙ አዳዲስ የፋይናንስ ምርቶችን፤ አገልግሎቶችን ለማስፋፋት የሚያስችሉ መሠረቶችን መጣል፤
- 2. መደበኛ ቁጠባ አሰባሰብን ማጠናከር፤
- 3. የብድር ተደራሽነትን ማስፋፋት፤
- 4. ጠንካራ የማይክሮ ኢንሹራንስ ሥርዓት ማዳበር፤ እና
- 5. ከሸራራ መርህ ጋር የሚጣጣሙ የፋይናንስ ምርቶችንና አገልግሎቶችን ማስፋፋት

3ኛ/ ዘርፈ ብዙ አስቻይ-

- 1. መደበኛና ከሸራራ መርህ ጋር የሚጣጣሙ የፋይናንስ ትምህርትና የፋይናንስ ተጠቃሚዎች ጥበቃን ማሻሻል

እነዚህ ፕሮግራሞች በትግበራ መርህ ግብሮችና ዘርዘር የሚሰጡ ሥራዎች የተከፋፈሉ ሲሆኑ፤ እርስ በርሳቸው እንዲናበቡ ሆነው የተቀረጹ ናቸው። በሂደትና በየደረጃው እየተፈጸመ ሲሄድ ከላይ የተጠቀሱትን ራዕይና ተፅዕኖ ለማሳካት ያስችላሉ።

የፍቅር አባዜ

ክፍቅሩ ወ/ትንሳኤ

“የቀበጠ ለት...”
የወበት ሞቶ አጠናፍሮት
ፍቅር ባሳሳው ልቤ፤
“በእንቅርት ላይ ጆሮ ደግፍ”
ጭራሹን ፍፍቆት ደርቤ፤
እነሆ ገሰቁል ብያለሁ
ሲያቀብጠኝ እጄን ሰጥቼ፤
የልጠፋች ነፍሴን አሰሳ
“ከገነት ሲኦል” ገብቼ።
ለ”አዳኙ ልቤ”

ሰገባገን!

ሳትገባኝና ሳልገባሽ
ብትወጃኝ ደግሞሞ ብወደሽ፤
ሐቀን ሲረዳ ህሊናዬ
ልክ እውነቱን ሲያወቀው ልብሽ፤
ሞንኛ ትሳለቁብኝ
ሞንኛሰ እሳለቅብሽ!?!
“ላልገባሽኝና
ላልገባሁሽ”

እግዜርን አወቀለሁ

አልጣሽ አልኩ እንጂ አትራቁኝ ጩክነሽ
ሩቅ አትመልከኝ እኔን ከዚህ ትተሽ
ወደድኩሽ አልኩ እንጂ ከልቤ አፈቀርኩሽ
ከሌላ መርጫ አንቺን አከበርኩሽ
መቼ ወጣኝ መቼ አልኩኝ እኔ አመልክሻለሁ
የሁሉንም አሞላክ እግዜርን አወቀለሁ!!!
“ላልታደልሽኝ”

ብራቱ መጽሔት ሰኔ 1998 ዓ.ም

CAPITAL GOODS FINANCE COMPANIES

No	Name Of Company	Address	Phone	Fax
1	Waliya Capital Goods Finance Business S.Co	Bahirdar	058-2206780	0582 205 342
2	Oromia Capital Goods Finance Business S.Co	Addis Ababa	0115-571307	251-0115571411
3	Addis Capital Goods Finance Business S.Co	Addis Ababa	0111-262445	251-0111263479
4	Dehub Capital Goods Finance Business S.Co	Hawasa	046 2125191	251-462 125 170
5	Kaza Capital Goods Finance Business S.Co	Mekelle	0344 40 00 85	0342 40 00 84
6	Ethio lease Ethiopian Goods Finance Business S.Co	Addis Ababa	0116 393 397	0116 392 730

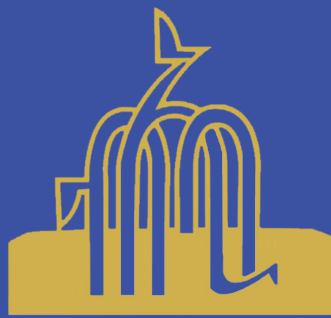
Capital Goods Finance Bussiness Licensing and Supervision Team

Information on Micro Finance Institutions

NBE MFI No.	Name of Institutions	Telephone No.	Fax No.
001	Yegna Microfinance Institutions S.Co	0911318756 / 091202835	
002	Dedebit Credit and Saving Institution S.C.	034-4409306 / 0914702214	251-034-4406099 251-034-2400208
003	Omo Micro Finance Institution S. Co.	096619611 GM 046-2202053/ 0462207384	251-046 – 220-20-52
004	Gasha Micro Financing S. Co.	0118952389/90/91 0911240437	
005	Vision Fund Microfinance Institution S. Co.	0116463569 0911211823 (GM)	251-011 – 6293346
006	Sidama Micro Finance Institution S.Co.	046-2200850 / 0462206151 0916836687 (GM)	251-046 – 2204704
007	Africa Village Financial Services S. Co.	0116532052 / 0113204732 0911296401 (GM) 0913113446	
008	Buusaa Gonofaa Micro Financing S. Co.	0114162491 0911223679 (GM) / 0912017087 (FM))	251-011 – 4162501
009	PEACE Micro Financing S. Co.	0116678059 / 0911219506 (GM)	251-011 - 4654088
010	Addis Credit and Saving Institution S. Co.	0111572720 011111512/13 0911406174 (GM)	251-011 – 1573124
011	Meklit Micro Finance Institution S. Co.	0113484152 / 0113482183 0911318625 (GM)	251-011 – 5504941
012	ESHET Micro Finance Institution S.Co.	0113206451/52 0911677434 GM)	251-011 – 3206452
013	Wasasa Micro Finance Institution S.Co.	0911-67-38-22 / 0113384133	251-0113679024
014	Benishangul-Gumuz Micro Financing S.Co.	057-7750666 / 057-7752042 0911951484 Gm	251-057 – 7751734 251-057 - 7750060
015	Kendil Micro Finance Institution S. Co.	046 1105952 / 3831 / 5663	251-046-11015
016	Metemamen Micro Financing Institution S. Co.	6615398/6635801/0913460432(GM)	251-011 – 6186140
017	Dire Micro Finance Institution S. Co.	0251129702/1127072/1119246/47 0911353890 (GM)	251-025 – 1120246
018	Aggar Micro Finance S.Co.	6183382/3104 0911689457 (GM)	251-011 - 6183383
019	One Micro Finance Institution S. Co.	0911658497 (GM) / 0911169263 (Finance GM) 0911418280 (Aster)	
020	Harbu Micro Financing Institution S. Co.	0116185510 / 0911512633 (GM)	251-011 - 6630294
021	Digaf Micro Credit Provider S. Co.	0112787390/2782252/0910-27-52-34 0911936785 (GM)	
022	Harar Micro Microfinance Institution S. Co.	025-6663745/025-6664078/0912401911	251-025 - 6661628
023	Lefayeda Credit and Saving S.Co.	0116296976 / 0118237179	
024	Tesfa Micro Finance Institution S. Co.	0115526205 / 0911831882	251-011 - 5512763
025	Gambella Micro Financing S. Co.	0475511250/0475512252 / 0917823153	0475511271 / 0475512390
026	Dynamic Micro Finance S. Co. (Approved 23/03/09)	01155491585540390 / 0915766908(GM)	
027	Somali Micro finance Institution S.Co.	0257752122257-756976/77 0915768505 (GM)	0257780462
028	Specialized Financial and Promotional Institution S. Co.	0116622780 0911625576	251-011 - 6614804
029	Lideta Micro Finance Institution S.C.	0914788554 0344450064/32	0344452829 /0344450383

Information on Micro Finance Institutions

NBE MFI No.	Name of Institutions	Telephone No.	Fax No.
030	Nisir Micro Finance Institution S.Co.	0115500700/701 /0912364092 0911059722 / 0911875165	305/1250
031	Adaday Micro finance Institution S.Co.	0342405095/69 /0914749064	0342405217
032	Rays Micro Finance Institution S.Co.	0913386180	496/1110
033	Afar Microfinance Institution	0913399644	0336660748
034	Kershi Micro Finance Institution S.Co.	0118 721106/02	
035	Debo Micro Finance Institution S.Co.	0911758872	
036	Sheger Micro Finance Institution S.C	0113 698998	
037	Yemsirach Micro Finance Institution S.C	0118312404	
038	Grand Micro Finance Institution S.Co.	0912116101	
039	KAAFI Microfinance Institution S.Co.	0946877364	
040	Sahel Microfinance Institution S.Co.	0252789263	
041	Gogiba Microfinance Institution S.C.	0911951484	
042	Wallet Microfinance Institution S.C	0912116101	
043	Tana Microfinance Institution S.C	0911153087/0912974550	
044	ELSABI Microfinance Institution S.C	0913397365	
045	NEO Microfinance Institution S.C	0911805994	

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ
National Bank of Ethiopia